Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὴ 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια δεκαπέντε 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει ἀν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Παρθάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος — Ἐν Ἀθήναις, 5 Ἰανουαρίου 1928 — Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 6

50 ΧΡΟΝΙΑ

— Πενήντα χρόνια ἐπέρασαν . . .
Πόσα στὸν Κόσμο ἐγέρασαν,
Καὶ πόνη ὁλανθισμένη
Στὴ μνήμη τῶν παιδιῶν Σου
Παντοτεινὰ ἀπομένεις,
Διάπλασή μας, Σύ,
Μαννούλα μας χρυσή!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικοῦ Ἀριστείου Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν.)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἔ, δὲν ἦταν καὶ μικρό, γιὰ ἕνα φτωχόπαιδο σὰν κι' ἐμένα, νὰ καταδέχεται νὰ τοῦ μιλᾶ σὰ φίλος ἕνας ἄνθρωπος ποὺ εἶχε πανόραμα, θέατρο, θέασο ἀπὸ ζῶα καὶ παιδιά, καὶ ποὺ μάζευε καθεμέρα τόσα λεφτά, αὐγὰ καὶ πορτοκάλια! . . Στὰ παιδικά μου μάτια, ὁ Πανάγαρης ἦταν ἄνθρωπος σημαντικός!

Ἕνα πρωΐ μπῆκα πάλι στὸ θεατράκι, γιὰ νὰ ξαναΐδω καμμιὰ πολιτεία στὸ πανόραμα. Ἦταν νωρὶς ἀκόμα, καὶ βρῆκα τὸν Πανάγαρη νὰ γυμνάζει τὸ Φάνη καὶ τὴ Νίνα σ' ἕνα καινούργιο τραγουδάκι. Ἦταν, φαίνεται, καὶ μουσικός, ἀφοῦ αὐτὸς μάθαινε στὰ παιδιὰ τοῦ θιάσου του τὰ τραγούδια μὲ νότες. Στάθηκα κεῖ σὲ μιὰν ἄκρη, ἀπὸ πίσω, κι' ἄκουγα μὲ προσοχή.

Ἡ μουσικὴ μοῦ ἄρεσε ἀπὸ τότε, μ' ἐνθουσίαζε. Εἶχα καὶ καλὸ αὐτί, εἶχα καὶ φωνὴ ποὺ τὴν παίνευαν ὅλοι. Καὶ μιὰ στιγμή, ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό μου, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ σκεφτῶ, ὕψωσα κι' ἐγὼ τὴ φωνή μου κι' ἔβγαλα δυὸ-τρεῖς νότες μαζὶ μὲ τὰ παιδιά.

Ὁ Πανάγαρης τότε γύρισε σὲ μένα σὰν τρομαγμένος. Σώπασα ἀμέσως, σὰ νὰ τρόμαξα κι' ἐγώ. Μὰ καὶ τἄλλα παιδιὰ εἶχαν σωπάσει. Καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴ σωπή, ὁ Πανάγαρης μὲ ρώτησε αὐστηρά, σχεδὸν ἄγρια:

— Ἐσύ, Δήμη, τραγούδησες;

— Ναί, ψιθύρισα, μὲ συγχωρεῖτε . . . δὲν τόθελα . . .

— Γιὰ ἔλα-δῶ . . : ἔλα πιὸ κοντά!

Ἐνόμισα πὼς μ' ἔκραζε κοντά του γιὰ νὰ μὲ μαλώσῃ, ἴσως καὶ γιὰ νὰ μοῦ τραβήξῃ ταὐτὶ ποὺ τόλμησα νὰ διακόψω τὴ δοκιμὴ μὲ τὴ φωνάρα μου . . . Ἀλλὰ γελάστηκα. Ὄχι μένο δὲ μὲ μάλωσε ὁ Πανάγαρης, παρὰ μ' ἔβαλε καὶ νὰ ξανατραγουδήσω, νὰ πῶ ὅλο τὸ τραγούδι ἀπ' τὴν ἀρχή, μαζὶ μὲ τὸ Φάνη καὶ μὲ τὴ Νίνα!

— Μὰ τὸ ἤξερες; μὲ ρώτησε ὕστερα.

— Ὄχι, πρώτη φορὰ τὸ ἄκουσα σήμερα.

— Καὶ τὄμαθες ἀμέσως;

— Τὄμαθα . . .

— Μπράβο!

Ὡς αὐτὴ τὴ στιγμή, ὁ Πανάγαρης μ' ἔβλεπε καὶ μοῦ μιλοῦσε σοβαρός, ἀγέλαστος, σκεπτικός. Ἄξαφνα ὅμως γέλασε. Καὶ μοῦ εἶπε:

— Μὰ ἐσὺ εἶσαι τραγουδιστὴς γεννημένος! Ἔρχεσαι μαζί μου, νὰ σὲ πάρω, νὰ τραγουδᾶς, σὰν τὴ Νίνα καὶ τὸ Φάνη;

Γέλασα κι' ἐγώ. Μοῦ φάνηκε ἀστεῖο αὐτὸ ποὺ μοῦλεγε. Νὰ μὲ πάρῃ, λέει, μαζί του, νὰ τραγουδάω μπροστὰ στὸν κόσμο, κι' ὕστερα νὰ βγάζω δίσκο, νὰ μαζεύω πεντάρες κι' αὐγά! Ὤ, χωρὶς ἄλλο γιὰ ν' ἀστειευθῇ τόπε κι' ὁ Πανάγαρης.

Ἀλλὰ γελάστηκα καὶ πάλι. Ὁ Πανάγαρης μοῦ τόπε, καὶ μοῦ τὸ ξανάπε μάλιστα, σοβαρότατα. Ἂν ἤθελα, μ' ἔπαιρνε. Κι ἐγὼ τότε θυμήθηκα τὸ Πανόραμα καὶ τὴν ἐπιθυμία ποὺ εἶχα νὰ ταξιδέψω. Γιατ' ἤξερα πὼς ὁ θιασάρχης ἐκεῖνος γύριζε ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία. Ἂν μ' ἔπαιρνε λοιπόν, δὲν θὰ γύριζα κι' ἐγὼ μαζί του καὶ δὲν θἄβλεπα ὅλο τὸν κόσμο;

Μὲ τὴν ἰδέα αὐτή, χαμογέλασα.

— Ἄ, σ' ἀρέσει, βλέπω! φώναξε εὐθὺς ὁ Πανάγαρης. Ἔλα, ἂν σ' ἀρέσῃ ἀλήθεια, πές μου το κι' ἐγὼ μιλῶ τοῦ μάστρο-Παύλου . . . Θέλεις; . . Ἔλα, μὴ ντρέπεσαι. Πές μου, θέλεις;

Ἀληθινά, δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ. Γιατὶ δὲν ἤξερα κι' ἂν ἤθελα ἢ δὲν ἤθελα . . . Ναί, μιὰ στιγμὴ ἡ ἰδέα τῶν ταξιδιῶν μ' ἔκαμε νὰ χαμογελάσω. Μὰ ὕστερα

«Τοὺς πῆρε τὸ μάτι μου ὀρθοὺς, κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθισμένη ροδακινιά». (Σελ. 62, στ. γ'.)

συλλογίστηκα τόσα ἄλλα πράμματα! . .

— Πηγαίνω σχολεῖο, ψιθύρισα πῶς ν' ἀφήσω τὰ μαθήματά μου . . .

— Δὲ βαριέσαι! ἔκαμε ὁ Πανάγαρης. Κάθε βράδυ θὰ σοῦ κάνω μάθημα ἐγώ. Δὲ θὰ χάσῃς τίποτα. Κι' ἅμα γυρίσῃς, ἐξακολουθεῖς τὸ σχολεῖο σου . . .

— Μὰ νἀφήσω τὸ σπίτι μου καὶ νὰ φύγω . . .

— Δὲ βαριέσαι! ἔκαμε πάλι ὁ Πανά

γαρης. Ὅλα τὰ φτωχὰ παιδιὰ φεύγουν. Ἄλλα ἀργότερα, ἄλλα νωρίτερα. Καὶ σὺ πρέπει νὰ φύγῃς, νὰ δουλέψῃς. Γιατὶ δὲν εἶσαι κανὲν ἀρχοντόπουλο. Κι' αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ σ' ἔχουν, καὶ σὲ τρέφουν, καὶ σὲ ντύνουν, χρειάζουνται τώρα μιὰ βοήθεια. Ἔ, εἶσαι πιὰ σὲ ἡλικία νὰ τοὺς τὴ δώσῃς. Ἔχεις χρέος. Κι' ἂν θελήσῃς νἀρθῇς μαζί μου, θὰ κάμῃς τὸ χρέος σου μὲ τὸ παραπάνω. Γιατί, τί νομίζεις; Δὲ θὰ σὲ πάρω χάρισμα. Θὰ σὲ τρέφω κι' ἐγώ, θὰ σὲ ντύνω, θὰ σὲ μαθαίνω γράμματα, μουσική, ἀπ' ὅλα καὶ θὰ δίνω τοῦ μάστρο Παύλου τόσα τὸ χρόνο... ὅσα συμφωνήσουμε. Λοιπόν, νὰ πάω, ἀμέσως νὰ τὸν βρῶ, νὰ τὰ τελειώσουμε;.

Τὰ λόγια αὐτὰ μὲ βύθισαν σὲ συλλογὴ μεγάλη. Ναί, τῶρα πὼς ἀργότερα θἄφευγα κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸ χωριό μου, νὰ ἐργαστῶ σὲ καμιὰ μεγάλη χώρα, νὰ βοηθήσω τὸν πατέρα μου, ποὺ δὲν ἦταν καθόλου πλούσιος, στὴ συντήρηση τοῦ σπιτιοῦ. Μὰ δὲν εἶχα σκεφθῆ ποτὲ πὼς αὐτὸ μποροῦσα νὰ τὸ κάμω κι' ἀπὸ τώρα. Νά, ὁ Πανάγαρης ποὺ μοῦβαζε τὴν ἰδέα. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν τὴν ἔβρισκα καθόλου ἄσχημη, καὶ μάλιστα μαζὶ μὲ τὴν ἰδέα τῶν «ταξιδιῶν»...

Ἕνα πρᾶμμα ὅμως πρόσεξα ποὺ μ' ἔκαμε λιγάκι νἀπορήσω: Γιατὶ ὁ Πανάγαρης μοῦ ἔλεγε «αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι» κι' ὄχι «οἱ γονιοί σου»; γιατὶ μοῦλεγε «ὁ μάστρο-Παῦλος» κι' ὄχι «ὁ πατέρας σου»; Βέβαια, ἀπ' αὐτὸ δὲν ὑποπτεύτηκα τίποτα ἐκείνη τὴ στιγμή· μὰ μοῦ φάνηκε ἄσχημο, ψυχρό, περιφρονητικό, καὶ πειράχτηκα ἀπὸ μέσα μου, καὶ συλλογίστηκα πὼς ὁ Πανάγαρης δὲ θἄταν ἴσως πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ἀφοῦ μιλοῦσε ἔτσι...

Φυσικά, δὲν τόλμησα νὰ τοῦ παραπονεθῶ, οὔτε κἂν νὰ τοῦ δείξω τὴ δυσαρέσκειά μου, μὰ μὲ λιγάτερη προθυμία, ἀπ' ὅση θὰ ἔδειχνα ἴσως ἂν μιλοῦσε ἀλλοιώτικα, τοῦ ἀποκρίθηκα:

— Καλά. Πέστε τα μὲ τὸν πατέρα μου, κι' ἂν μὲ ἀφίσῃ...

— Ἄ, μπράβο! φώναξε ὁ Πανάγαρης. Τῶρα ἐγὼ πὼς ἐσὺ δὲ θἄλεγες ὄχι! Ἔ, βέβαια, καὶ ποιὸς στραβός, παιδί μου, δὲ θέλει τὸ φῶς του; Λοιπὸν σύμφωνοι. Σήμερα κιόλα θὰ πάω νὰ βρῶ τὸ μάστρο-Παῦλο...

Δὲν μπόρεσα νὰ βαστάξω:

— Τὸν πατέρα μου!.. εἶπα.

— Ναί, παιδί μου, ναί, ἔχεις δίκιο: τὸν πατέρα σου ἤθελα νὰ πῶ...

Σὰ νἄχε καταλάβει πὼς πειράχτηκα, ὁ Πανάγαρης μοῦ τὰ εἶπε αὐτὰ μὲ ὕφος ἡσυχαστικό. Σὰ νὰ μοῦλεγε: «Δικός σου εἶναι! μὴ φοβᾶσαι καὶ δὲν σοῦ τὸν παίρνει κανείς.» Ἡ φωνή του ὅμως εἶχε κάποια εἰρωνεία ὅταν ἔπρόφερε «τὸν πατέρα σου». Μὰ γιατί; Μὲ κορόϊδευε λοιπὸν ποὺ εἶχα πατέρα καὶ ποὺ ἤθελα νὰ τὸν λένε πατέρα μου;

5. Δὲν εἶναι παιδί μου!

Ὅλη αὐτὴ ἡ ὁμιλία ἔγινε μπροστὰ στὸ Φάνη καὶ στὴ Νίνα. Τὴν ἄκουγαν σωπαίνοντας κι' οἱ δυό· μὲ κοίταζαν ὅμως μ' ἕναν τρόπο, σὰ νὰ μοῦλεγαν: «Ἔλα! καλὰ σοῦ λέει ὁ Πανάγαρης. Μαζί μας θὰ περάσῃς ὡραῖα!»

Ἡ Νίνα μάλιστα, ἀκούγοντάς τὸ θιαμάρχη, κουνοῦσε κάπου-κάπου τὸ κεφαλάκι της, γιὰ νὰ βλέπω πὼς ἐπιδοκίμαζε τὰ λόγια του.

Φυσικά, σ' αὐτὸ δὲν ἔδωσα πολλὴ σημασία. Μπροστὰ στὸ θειό της ἡ Νίνα, μπροστὰ στὸν κύριό του ὁ Φάνης, μποροῦσαν νὰ δείξουν πὼς δὲν μὲ ἤθελαν ἢ —ἀκόμη λιγότερο,— πὼς ἤταν δυσαρεστημένοι αὐτοὶ ἀπ' τὴ ζωή τους καὶ μὲ λυπόνταν ποὺ θὰ πήγαινα κι' ἐγὼ νὰ ζήσω ἄσχημα σὰν κι' αὐτούς;

Ἀλλὰ κι' ὕστερα, ποὺ ὁ Πανάγαρης βγῆκε μιὰ στιγμὴ ἔξω καὶ μεῖς οἱ τρεῖς μείναμε στὸ θέατρο, ἡ Νίνα μοῦ εἶπε μὲ τὸ στόμα τὰ ἴδια ποὺ μοῦ ἔλεγε καὶ πρωτύτερα μὲ τὰ μάτια:

—Ἂν σᾶφίνῃ ὁ πατέρας σου, ἔλα. Ἐγὼ θέλω νὰ σὲ πάρουμε μαζί μας. Θὰ κάνουμε καλὴ παρέα...

—Ὁ κύριος εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, πρόσθεσε κι' ὁ Φάνης.

—Ὤ, πολὺ καλός! εἶπε ἡ Νίνα μ' ἐνθουσιασμό.

Ἔ, σ' αὐτὸ πιὰ ἔδωσα σημασία. Συλλογίστηκα πὼς τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα ἀληθινὰ θἄταν εὐχαριστημένα μὲ τὸν Πανάγαρη, γιατὶ ἂν δὲν ἤταν, θὰ μοῦ τὸ ἔλεγαν τῶρα ποὺ εἴμαστε μονάχοι, θὰ μοῦ τὸ ἔδειχναν τουλάχιστο, θὰ μἄφιναν νὰ τὸ καταλάβω μὲ τὴ σιωπή τους.

Τὴν ἴδια μέρα, τὸ ἀπομεσήμερο, ὁ Πανάγαρης ἦρθε στὸ σπίτι μας κι' ἐγύρεψε τὸ «μάστρο Παῦλο». Δὲν θυμοῦμαι τί γιορτὴ ἤταν καὶ τὰ παιδιὰ δὲν εἴχαμε πάει σχολεῖο κι' ὁ πατέρας μου εἶχε κλειστὸ τὸ ἀργαστήρι. Δὲν τοῦ εἶχα πεῖ τίποτα γιὰ τὴν πρόταση ποὺ μοῦ ἔκαμε τὰ πρωῒ ὁ Πανάγαρης κι' ἤμουν πολὺ περίεργος νἀκούσω τί θἄλεγε. Κατάλαβα ὅμως πὼς δὲν ἔκανε νἄμαι μπροστὰ ποὺ θὰ μιλοῦσαν, καὶ πρὶν μοῦ τὸ ποῦν, βγῆκα μὲ τρόπο ἀπ' τὴν αὐλὴ στὸ δρόμο καὶ τριγύριζα. Ὁ Ἀντρίκος, ἡ Μαρούλα κι' ἡ μητέρα μας ἤταν στὸ σπίτι.

Τριγύριζα λοιπὸν ἀπέξω καὶ περίμενα νὰ μὲ φωνάξουν. Γιατὶ φανταζόμουν πὼς ἂν ὁ πατέρας μου ἤθελε νὰ μἀφήσῃ, θὰ μὲ φώναζε νὰ μὲ ρωτήσῃ μπροστὰ στὸν Πανάγαρη ἂν ἤθελα κι' ἐγώ. Μὰ ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ κανένας δὲ μὲ φώναζε. Ἡ περιέργειά μου γινόταν ἀνυπομονησία καὶ σχεδὸν ἀγωνία. Ἐπιτέλους ἔχασα τὴν ὑπομονή. Καὶ γυρίζοντας, ζύγωσα στὴν ξώπορτά μας, γιὰ νὰ ἰδῶ μὲ τρόπο ἂν κουβεντιάζαν ἀκόμα οἱ δυό τους στὴν αὐλή, ἢ ἂν εἶχαν μπεῖ στὸ σπίτι.

Ναί, ἤταν ἀκόμη ἐκεῖ. Τοὺς πῆρε μιὰ στιγμὴ τὸ μάτι μου ἀπὸ τὴν πλατεῖα χαραμάδα, ὀρθοὺς, κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθεσμένη ροδακινιά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΧΑΜΕΝΕΣ ΜΠΟΥΚΛΕΣ

Ἤμουν τότε μόλις ἕξη χρονῶν, δηλαδὴ στὸν ὅμορφο κι' εὐτυχισμένον ἐκεῖνο σταθμὸ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ποὺ εἶναι—ὅπως λέει μιὰ μεγάλη τοῦ λόγου τεχνίτρα, ἡ Ματθίλδη Σεράο,—«γεμάτος φῶς· ὅλος φιλιά, γεμάτος κουφέττα...»

Ἤμουν εὐτυχισμένος μὲ κάθε πράμμα, ὅσο μπορεῖ νὰ εἶναι εὐτυχισμένο ἕνα μικρὸ χαϊδεμένο παιδί, καὶ τὸμορφο νησί, ὅπου τότε ζοῦσα, μοῦ φαινόταν σὰν ἕνας μικρὸς ἀληθινὸς Παράδεισος. Μὰ πιότερο ἀπ' ὅλα ἤμουν —ἀλήθεια!— εὐτυχὴς γιὰ τὰ μακριὰ μαλλιά μου, τὰ κασταγά, ποὺ ἡ μητέρα μοῦ τὰ κατσάρωνε συχνὰ σὲ ὅμορφες μπούκλες, καὶ ποὺ ἦσαν γιὰ μένα ἡ περηφάνεια κι' γιὰ τὶς μικρὲς ἀδελφές μου ἡ ζήλεια.

Στὸ σκολειό, ποὺ πρωτοπηγαίνα τότε, ἤμουν ὁ στόχος τῶν ἄλλων ἀγοριῶν ἐξαιτίας τῶν μαλλιῶν μου, καὶ συχνὰ οἱ μικροὶ αὐτοὶ ἔβρισκαν μιὰν ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστηση νὰ μὲ πειράζουν φωνάζοντάς με κορίτσι!

Μόνο ἡ μεγάλη ἀδελφή, ποὺ ἔμενε τότε στὴν πατρίδα μας κι' ἐρχόταν κάθε καλοκαίρι μαζί μας, ἀγαποῦσε τὰ μεγάλα μαλλιά μου καὶ τὰ στόλιζε μὲ ὡραίους φιόγκους...

* * *

Εἶχε περάσει, τέλος, κι' ἐκείνη τὴ χρονιὰ τὸ καλοκαίρι, κ' ἡ μεγάλη ἀδελφὴ ἑτοιμαζόταν πάλι νὰ φύγῃ.

Δὲν ξέρω γιατί, μὲ λύπησε πιότερο ἀπ' ἄλλοτε ὁ μισεμὸς ἐκεῖνος. Σὰν κάποιο κακὸ προαίσθημα νὰ μὲ βασάνιζε.

Ἡ ἀναχώρηση τῆς ἀδελφῆς ἤταν, ὅπως πάντα, πολὺ βιαστική καὶ σύντομη· τὴν ξεπροβοδίσαμε κατεβαίνοντας μαζί της ὡς τὴν προκυμαία, καὶ μήτε στὸ βαπόρι δὲν ἀνέβηκα, σὰν τὶς ἄλλες φορές.

Μὲ φίλησε στὴ βάρκα, κι' ὁ βαρκάρης μὲ τὴν ἀδελφὴ καὶ τὴ μητέρα τράβηξαν μακριά, στὸ λιμάνι, γιὰ τὸ πλοῖο ποὺ θἄφευγε σὲ λίγο.

Τ' ἀπόγεμα, στὸ σπίτι, λυπημένος, βγαίνοντας μὲ τὸν πατέρα, ποὺ συνήθιζε νὰ μὲ παίρνῃ στὸ γραφεῖο του, μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα τὴ μητέρα νὰ τοῦ ψιθυρίζῃ κρυφὰ κάτι, ποὺ δὲ μποροῦσα νὰ τὸ νοιώσω...

Ἦταν ἕνα μουδιασμένο καλοκαιρινὸ δειλινὸ κι' ὁ κόσμος, ὕστερα ἀπὸ τὸ καυτερὸ λιοπύρι καὶ τὴ μεσημεριάτικη τὴ νεκρά, πλημμύριζε τὰ καφενεῖα καὶ τὶς πλατεῖες, γιὰ νὰ δροσιστῇ.

Στηριζόμενος ἀτοῦ πατέρα τὸ χέρι, μπῆκα μαζί του σ' ἕνα κουρεῖο· μ' ἐκάθισαν σὲ μιὰ πολυθρόνα· στάθηκα κεῖ,

ὅπως τ' ἀρνί, ποὺ τ' ὁδηγοῦνε στὸ μακελλάρη, χωρὶς φωνές, χωρὶς κλάμματα· καὶ σὲ λίγο οἱ καστανές μου μπούκλες δὲν ὑπῆρχαν πιὰ στὸ κεφάλι μου!

Ὁ πατέρας, παίρνοντάς τις τυλιγμένες σ' ἕνα χαρτί, καὶ κρατῶντας με ξανὰ ἀπ' τὸ χέρι, μὲ πῆρε κι' ἐφύγαμε ἀπὸ τὸ κουρεῖο. Κι' ἐπειδὴ μ' ἔβλεπε λυπημένο πολύ, μὲ πῆγε στὴν πλατεῖα τῆς προκυμαίας, νὰ μὲ διασκεδάσῃ στ' ἀλογάκια· μάταια ὅμως· τίποτα δὲ μποροῦσε νὰ μὲ κάμῃ νὰ χαρῶ καὶ νὰ γελάσω!.

Τὸ βράδυ, ὅταν γυρίσαμε στὸ σπίτι, ἤμουν ἀκόμα πιὸ περίλυπος, ἀκόμα πιὸ θλιμμένος! Ἔβλεπα στὸν καθρέφτη τὸ παιδικό μου κεφάλι χωρὶς τὰ ὡραῖα στολίδια του, κι' ἔνιωθα μιὰ λύπη ἀπέραντη, βαθιά, μιὰ θλίψη ἀπροσδιόριστη κι' ἀνεξήγητη γιὰ τὴν παιδική μου ψυχή. Γιατί; Δὲν ξέρω.

Ἴσως μέσα στὴν ἀθῶα, τὴ λευκὴ σὰν κρίνος ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, εἶχαν μιλήσει μὲ τὸ βαθύ τους αἴσθημα οἱ στίχοι τοῦ ποιητῆ, κι' ἂς μὴν τοὺς ἤξερα τότε ἀκόμα. Ἴσως νὰ δοκίμαζε ἡ παιδική μου καρδιὰ ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ συναίσθημα ποὺ ἐκφράζουν νὰ ἔνιωθα κι' ἐγὼ τὴν ἴδια λύπη, τὸν ἴδιο πόνο:

... Μεγάλωσες καὶ τἄβλεπαν
Σὰν περιττὸ παιγνίδι,
Καὶ θέρισε τὰ ὁλόμακρα
Μαλλιά σου τὸ ψαλίδι.

Ἔτσι κι' ἔξω καὶ μέσα μας
Τοῦ ὡραίου τὴν ἁρμονία
Τὴν τρώει ὁ Χρόνος ἄπονα
Κι' ὁ Κόσμος· δυὸ θηρία!

Μεγάλωσα πραγματικῶς, ἔγινα νέος, ἔγινα ἄντρας.

Τὴ ντελικάτη κι' εὔθραυστη παιδική μου σιλουέττα τὴν ἀντικατάστησε τὸ ρωμαλέο νεανικὸ κορμὶ καὶ τὰ λεπτὰ κι' ἄπραγα παιδιάτικα χέρια ἔγιναν χέρια γερὰ καὶ ἱκανὰ νὰ παλαίσουν στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς...

Ὅμως καὶ τῶρα, καὶ σήμερα ἀκόμη, ποὺ τὰ μαλλιά μου ἀρχίζουν νὰ πέφτουν, ἀφίνοντας φαλάκρα κι' ἀσχημίζοντας τὸ πρόσωπό μου, ποὺ — ἀλίμονο!—δὲν διατηρεῖ πιὰ τὶς λεπτὲς κι' ὡραῖες παιδικὲς γραμμές· καὶ σήμερα ἀκόμη, ποὺ δὲν ἀπομένει παρὰ ἡ ἀνάμνηση τῶν ὡραίων μου μαλλιῶν, — τὰ ἴδια, τὰ τυλιγμένα στὸ χαρτί, χάθηκαν σὲ μιὰ μετακόμιση,—ἀνάμνηση ζωογονημένη ἀπὸ μιὰ ξεθωρη καὶ παλιὰ φωτογραφία, ὤ, ναί, καὶ σήμερα ἀκόμα, φορὲς-φορές, νιώθω μιὰ παράξενη λύπη, μιὰ νοσταλγία μεγάλη καὶ δυνατή, γιὰ τὶς χαμένες γιὰ πάντα! ὡραῖες καστανὲς μπούκλες, κι' ἡ νοσταλγία αὐτή, τόσο θλιμμένη ὅσο καὶ γλυκειά, μοῦ θυμίζει πάντοτε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ στίχου:

Ἔτσι κι' ἔξω καὶ μέσα μας
Τοῦ ὡραίου τὴν ἁρμονία...

ΣΠΥΡΟΣ Μ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ς'.

Ὁ Τοτὸς δοκίμασε νὰ κυνηγήσῃ τὸ σκύλο καὶ νὰ τοῦ δείξῃ πῶς φεύγουν· ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη τράβηξε τὴν προσοχή του ἕν' ἄλλο ζωντανό, ἀληθινὸ θηρίο αὐτό...

Ἦταν ἕνα μεγάλο γουρούνι, ποὺ τὄσερνε ὁ Μῆτρος, ὁ γιὸς τοῦ κολλήγα, νὰ τὸ κλείσῃ στὸ μαντρί. Κι' ἐκεῖνο ἀντιστεκόταν καὶ τσίριζε, ἀγριεμένο πολύ. Ὅλο νὰ γυρίσῃ πίσω ἤθελε. Γιατ' ἦταν ἀπὸ ἄλλο χτῆμα, ἀπὸ ἄλλο μαντρί, κι' ὁ κολλήγας τὸ εἶχε ἀγοράσει κείνη τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ τὸ σφάξῃ ἀργότερα καὶ νὰ τὸ παστώσῃ...

— Νὰ ὁ Ἀρταξέρξης! εἶπε μέσα του ὁ Τοτός. Μόνο ποὺ δὲν εἶναι ἡμερωμένος.

Δὲν εἶχε πολὺ ἄδικο ὁ Τοτὸς ποὺ θυμήθηκε τὸν ἐλέφαντα τοῦ Θηριοτροφείου. Π α χ ύ δ ε ρ μ ο, βλέπετε, ὁ ἐλέφαντας· π α χ ύ δ ε ρ μ ο καὶ τὸ γουρούνι.

— Αὐτο θέλει καυτὸ σίδερο! εἶπε τοῦ Μήτρου.

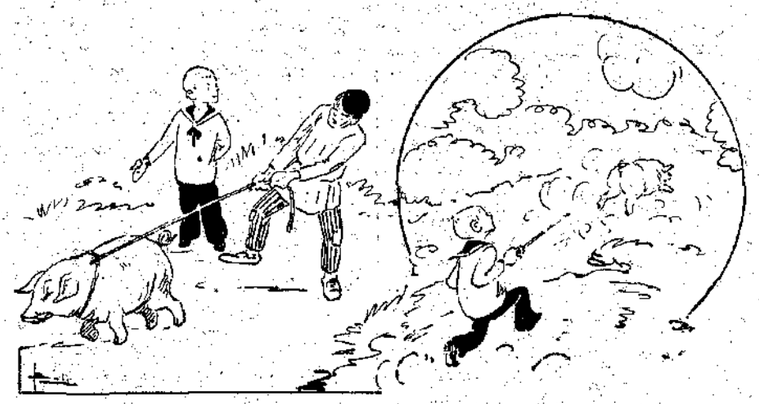

Μὰ ὁ Μήτρος, καθὼς πάλεβε μὲ τὸ γουρούνι, δὲν τοῦδωσε ἀπάντηση.

— Δὲν κάνεις τίποτα ἔτσι, σοῦ λέω! τοῦ φώναξε πάλι ὁ Τοτός. Ἄσε νὰ κάψω ἐγὼ τὴ σιδερένια βέργα!

Μὰ ὁ Μῆτρος, τραβώντας πάντα τὸ γουρούνι, ἀπομακρύνθηκε. Καὶ σὲ λίγο τὸ πέταξε μέσα στὸ μαντρί, ἔκλεισε τὴν καγγελόπορτα κι' ἔφυγε νὰ πάῃ στὴ δουλειά του.

«—Ἀρνάκι θὰ τὸ κάνω τοῦτο δῶ!» συλλογίστηκε ὁ Τοτός.

Κι' ἀμέσως πῆγε στὴν κουζίνα κι' ἔβαλε τὴ βέργα του στὴ φωτιά. Ἀφοῦ ἐνόμισε πὼς πυρώθηκε ἀρκετά,- ἂν καὶ δὲν εἶχε κοκκινίσει,— τὴν πῆρε ἀπ' τὸ ξύλινο χερούλι, ἄνοιξε τὸ μαντρὶ καὶ μπῆκε.

Ὁ «Ἀρταξέρξης» ὅρμησε ἀμέσως νὰ φύγῃ. Μὰ ὁ Τοτὸς στάθηκε στὴν καγγελόπορτα, ποὺ δὲν πρόφτασε νὰ τὴν κλείσῃ, καὶ προτείνοντας τὴ βέργα του, τοῦ φώναξε:

— Στάσου κεῖ! Τὴ βλέπεις αὐτή: Θὰ σὲ κάψῃ, κακομοίρη!

Μὰ ὁ Ἀρταξέρξης δὲν φοβήθηκε καθόλου μιὰ τόση-δὰ βεργίτσα. Κι' ἔσπρωχνε μὲ τὴ μούρη τὸν Τοτό, ποὺ τὸν ἐμπόδιζε, γιὰ νὰ περάσῃ καὶ νὰ φύγῃ.

— Ἄ, ἔτσι εἶσαι; Νὰ λοιπόν!

Καὶ τὸν χτύπησε δυὸ-τρεῖς φορὲς μὲ τὴν καυτὴ βέργα.

Τὸ γουρούνι ἔβγαλε τότε κάτι τσιρίγματα, ποὺ τρόμαξε κι' ὁ Τοτὸς ὁ ἴδιος. Παράμερίσε θέλοντας καὶ μή Τὸ γουρούνι μετάχτηκε ἔξω. Τσιρίζοντας, τἔβαλε στὰ πόδια. Καὶ δὲ σταμάτησε, παρ' ἀφοῦ ἔφτασε στὸ πέρα μαντρί, ἀπ' ὅπου τὸ εἶχαν πάρει.

Ὁ Τοτὸς τὸ κυνήγησε, μὰ ποῦ! Ἔπειτα κι' ἡ βέργα του εἶχε κρυώσει.

«Ἄλλη φορά! συλλογίστηκε. Ποῦ θὰ μοῦ πάῃ!..»

Ὕστερα ὁ Μῆτρος ἀναγκάστηκε νὰ ξανακουβαλήσῃ τὸ φευγάτο γουρούνι.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΓΑΤΟΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ἀγαπητοί μου,

Η ΦΛΗ μας **Δέλια,** ὅπως δὰ κι' ἄλλες φίλες μας πολλές, εἶναι μιὰ φανατικὴ «γατόφιλος». Ἀπ' τὰ μικρά της χρόνια, λέει, συνήθισε τόσο πολὺ τὴ συντροφιὰ τῶν γατῶν, ποὺ δὲν ζῇ πιὰ χωρὶς αὐτή. Παρακολουθεῖ λοιπὸν ἀπὸ καιρὸ τὴ ζωή τους, τὰ ἤθη τους καὶ τοὺς ἀφάνταστα ποικίλους χαρακτῆρες τους. Γιατὶ ναὶ μὲν ὅλες οἱ γάτες εἶναι περήφανα κι' ἀξιοπρεπέστατα πλασματάκια, ἀλλὰ καθεμιὰ ἔχει τὸν δικό της **τύπο,** τὴ δική της **ἀτομικότητα,** ποὺ τὴν ξεχωρίζει ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες.

Νὰ κάτι ποὺ ἐγὼ οὔτε τὸ ὑποπτευόμουν δυὸ μῆνες πρωτύτερα! Ἐνόμιζα πὼς ὅλες οἱ γάτες ἔχουν τὸν ἴδιο χαρακτῆρα μὲ μικρὲς ἀσήμαντες διαφορές. Ἀφότου ὅμως ἐτράβηξε τὴν ἀγάπη μου μιὰ γατούλα, ποὺ τὴν προσέχω πολὺ καί, ἐξαιτίας της, προσέχω καὶ τὶς ἄλλες, ἄρχισα κι' ἐγὼ νὰ ὑποπτεύουμαι αὐτὴ τὴ μεγάλη ποικιλία. Γιατ' εἶδα πολλές, κι' ὄχι τόσο ἀσήμαντες, διαφορές. Παραδείγματος χάρη, ἡ γατούλα μου δὲν ζεῖ παρὰ στὰ χέρια μας καὶ στὴν ἀγκαλιά μας. Ἓν' ἄλλο ὅμως μικρὸ γατάκι ποὺ ἔχουμε στὸ σπίτι, — παιδὶ τῆς Πίσσας αὐτό, — δὲν στέκεται νὰ τὸ πιάσῃ κανένας. Ἡ Πίσσα πάλι, ἂν καὶ χωρὶς νάναι τόσο χαδιάρα, εὔκολα πιάνεται ἀπ' τὸν καθένα κι' ἀκόμα ὑποτάσσεται στὴ θέλησή του: φεύγει ὅταν τὴ διώχνει, κάθεται ὅταν τὴ θέλει, ξαπλώνεται καὶ μένει στὴ θέση ποὺ τὴ βάζει. Ἡ γατούλα μου τίποτα ἐκεῖνο ποὺ θέλει, θέλει! Ὅταν θέλει νὰ κάθεται στὸν ὦμο μου, ὅσο κι' ἂν τὴ διώχνω, ξαναγυρίζει ὅταν θέλει νὰ παίξῃ κυνηγητό, εἶναι ἱκανὴ νὰ κυνηγιέται μονάχη της κι' ὅταν θέλει νὰ ξαπλώσῃ στὸ πάτωμα, περιφρονεῖ τὸ πιὸ μαλακὸ μαξιλάρι. Νὰ λοιπὸν ἀμέσως τρεῖς γάτες διαφορετικές.

Ἀκόμα πιὸ διαφορετικὲς φαίνεται νὰ εἶναι οἱ τρεῖς γάτες ποὺ ἔχει τώρα ἡ **Δέλια.** Ἀλλ' ἂς τὴν ἀφήσουμε νὰ μᾶς τὶς ζωγραφίσῃ ἡ ἴδια. «Οἱ δυό, λέει, εἶναι γάτοι ἡλικίας 9 χρονῶν καὶ 10. Ἡ ἄλλη, μιὰ τρελλὴ παιχνιδιάρα γατούλα 2 χρονῶν. Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς γάτους δὲν φωνάζει ποτέ. Εἶναι δυνατὸς καὶ ξέρει νὰ τιμωρῇ μὲ ἀποτελεσματικὸ τρόπο ὅσους τὸν πειράζουν· ἀλλὰ χωρὶς θυμοὺς καὶ νεῦρα· μόνο στὸ γκρίζο μάτι του βλέπεις νὰ περνᾷ κάτι ποὺ μοιάζει μὲ ἀστραπή. Ὅταν θέλει κάτι τί, σὲ χτυπᾶ δυνατὰ κι' ἐπίμονα μὲ τὸ χέρι του, ἐνῷ τὸ βλέμμα του καρφώνεται πάνω σου ὥρα πολλή. Κι' ἔχει κάτι τὸ ἀνθρώπινο αὐτὸ τὸ βλέμμα... Δὲν σᾶφίνει σὲ ἡσυχία, — κι' ἂς τὸν μαλώνεις, — παρ' ἀφοῦ τοῦ δώσεις ἐκεῖνο ποὺ σοῦ ζητοῦσε.

Ὁ ἄλλος εἶναι τὸ... χαϊδεμένο παιδί. Χοντρός, γκρινιάρης, καυγατζής, πεισματάρης. Κάποτε πεισμώνει τόσο, ποὺ ἀρνεῖται νὰ φάῃ. Δὲν γρατζουνάει ποτέ, μὰ σὰν θυμώνει, σκοτώνει κόσμο. Ἀκούει ὅμως. Μὲ μιὰ σου λέξη ἀποσύρεται ἀμέσως, — μουγκρίζοντας φυσικά, — καὶ τότε ξεθυμαίνει μὲ τὶς γάτες τοῦ σπιτιοῦ. Εἶναι καὶ πονηρός, κι' ὑποκριτὴς σὲ μερικὲς περιστάσεις. Ὅταν μάλιστα ἀρχίζει τὰ ὑπερβολικὰ χάδια καὶ τὶς περιποιήσεις, πρέπει νὰ ξέρεις πὼς κάτι κακὸ ἔχει στὸ μυαλουδάκι του... Ἔξυπνος φοβερά, ἀντιλαμβάνεται τὸ κάθε τί. Μ' ὅλες τὶς γκρίνιες του, μοῦ εἶναι ἀφάνταστα ἀφοσιωμένος. Ὅταν λείπω, μὲ γυρεύει παντοῦ.

«Τέλος, ἡ γατούλα παίζει διαρκῶς, φωνάζει, ἁρπάζει ὅ,τι βρεῖ, δὲν ἀκούει διόλου, γρατσουνίζει ὅλους ἀνεξαιρέτως (μὰ χωρὶς κακία), δὲ φοβᾶται κανένα, πλησιάζει μὲ θάρρος τοὺς ξένους κι' ἔχει μιὰ μεγάλη ἐπιμονή. Οἱ σκηνὲς ποὺ κάνει μὲ τὸ δεύτερο γάτο, εἶναι κωμικώτατες. Ὅταν κρυώνῃ π.χ. ἐννοεῖ νὰ κάθεται στὴ ράχη του. Τοῦ κάκου αὐτὸς διαμαρτύρεται, φωνάζει, τὴ χτυπάει. Ἐκεῖνη ἐκεῖ! Κι' ὅταν ὁ γάτος ἀλλάζει θέση, ἡ γατούλα τὸν ἀκολουθεῖ, ὡς ποὺ βαριέται ἐπιτέλους ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀφίνει νὰ κάμῃ τὸ κέφι της.

«Τὸ περίεργο εἶναι, πὼς ποτὲ οἱ γάτες μου δὲν ἔχουν σοβαροὺς καυγάδες μεταξύ τους. Ἀλίμονο ὅμως ἂν ζυγώσῃ καμμιὰ γάτα τῆς γειτονειᾶς!..»

Ἐδῶ τελειώνει ἡ τριπλὴ ζωγραφιὰ τῆς **Δέλιας,** ποὺ μᾶς δείχνει πραγματικῶς τρεῖς χαρακτῆρες γατῶν ἐντελῶς διαφορετικούς. Καὶ τώρα συλλογιέμαι πὼς τόσες, καὶ περισσότερες ἴσως διαφορὲς θἀβρίσκα κι' ἐγὼ στὶς τρεῖς γάτες τοῦ σπιτιοῦ μας, ἂν τὶς ἀγαποῦσα καὶ τὶς πρόσεχα καὶ τὶς τρεῖς τὸ ἴδιο... Κατόπι ἡ φλὴ μας συγκρίνει τὴ γάτα μὲ τὸ σκύλο. Δὲν παραδέχεται ἐκεῖνο ποὺ εἶπα ἐγώ, πὼς ὁ σκύλος εἶναι ἐξυπνότερος. Τὴν ἴδια, λέει, ἐξυπνάδα ἔχει κι' ἡ γάτα. «Μόνο πὼς εἶναι **ἄλλου εἴδους.** Ὁ σκύλος ἔχει ἔμφυτη τὴν ἀφοσίωσῃ· ἡ γάτα ἔχει ἔμφυτο τὸ αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀγαπάει ὅμως κι' αὐτὴ μὲ τὸν τρόπο της. Βέβαια, ὁ σκύλος μᾶς εἶναι πιὸ χρήσιμος. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ εἴμαστε τόσο ἐγωϊστὲς καὶ νὰ μὴν ἀγαποῦμε παρ' ἀπὸ συμφέρο...»

Δυὸ μῆνες πρωτύτερα, δὲν θὰ συμφωνοῦσα καθόλου. Σήμερα ὅμως συμφωνῶ στὴν ἐντέλεια: Ἡ γάτα εἶναι ὅσο τουλάχιστο κι' ὁ σκύλος ἔξυπνη, καὶ τὸ ἴδιο συνεννοεῖται μὲ τὸν ἄνθρωπο, καὶ τὸ ἴδιο ἀγαπᾷ ἐκεῖνον ποὺ ἀγαπᾷ. Ὅταν ἡ ἀγαπητή μας **Μεγάλη Ἑλλάς,** σ' ἕνα της γράμμα πρὸς τὴ Διάπλασι, μὲ μάλωσε λιγάκι ποὺ κακομεταχειρίσθηκα τὶς γάτες, εἶπα ἁπλούστατα πὼς εἶχε ἄδικο, γιατὶ τὴν τύφλωνε ἡ γατοφιλία της. Τὶς προάλλες ὅμως ποὺ μοῦ συνέβηκε κάτι μὲ τὴ γατούλα μου, τῆς ἔριξα ὅλο τὸ δίκιο τοῦ κόσμου. Ἀκοῦστε:

Ἡ Ἀσπρούλα μου εἶχε μιὰ μικρὴ πληγὴ στὴ μύτη. Τῆς τὴν ἔπλεναν μὲ βορικό, γιὰ νὰ μὴν ἀφορμίσῃ, τῆς ἔδιαζαν καὶ βαζελίνα. Ἀλλὰ δὲν στεκόταν παρὰ μὲ χίλια στανιά, ἔγλειφε ἀμέσως τὴ βαζελίνα, ἔχωνε τὴ μυτίτσα της παντοῦ κι' ἡ πληγὴ μεγάλωνε. Μιὰ μέρα λοιπὸν τὴν ἔπιασα νὰ τὴν πλύνω ἐγώ. Δὲν τῆς εἶχα προξενήσει ἄλλοτε πόνο καὶ θὰ μ' ἐμπιστεύοταν περισσότερο. Μ' ἀγαποῦσε κιόλας. Καὶ γι' αὐτὸ ἔλεγα πὼς θὰ μοῦ στεκόταν καλύτερα παρὰ στοὺς ἄλλους. Πραγματικῶς. Ὅσο τῆς κρατοῦσα μὲ τὰ γόνατα τὰ δυὸ της πόδια καὶ μὲ τὸ χέρι τὰ δυό της χέρια, καὶ τῆς ἔδιαζα στὴν πληγὴ τὸ μπαμπάκι μὲ τὸ βορικό, δὲν ἐδοκίμασε κἂν νὰ μοῦ φύγῃ. Καταλάβαινε, ναί, καταλάβαινε πὼς γιὰ καλό της τὴν πονοῦσα. Ξεφώνιζε ὅμως, τὸ καϊμένο, καὶ μὲ κοίταζε στὰ μάτια σὰν παιδάκι. Ὅταν τέλος τὴν ἄφησα, — τί ἔκαμε, νομίζετε; τὄβαλε στὰ πόδια; ὄχι! πήδησε στὸν ὦμο μου κι' ἄρχισε τὰ χάδια της καὶ τὰ γουργουρητά. Μὰ θὰ τὸ ξεχάσω ποτὲ αὐτό;..

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΛΙΩΝ

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

(Μυθιστόρημα ἀπὸ CH. DE FICHTER)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Τὴν πῆρε κατὰ μέρος καὶ τῆς ψιθύρισε στ' αὐτὶ τί γύρευε ἀπ' αὐτήν: νὰ κρατήσει κοντά της τὸ παιδὶ κάμποσο καιρό, ὡς ποὺ νὰ τελειώσει κάτι βιαστικὲς δουλειές του καὶ νὰ μὴν ἀφίσῃ νὰ τὸ πάρουν, ὁποιος κι' ἂν τὸ ζητοῦσε.

— Κι' ἂν ἔρθει ἡ μητέρα της νὰ τὴν πάρει;

Ὁ Σολομὼν κιτρίνησε.

— Προπάντων ἡ μητέρα της, κυρὰ Νανσύ! Σοῦ τὴν ἐμπιστεύομαι, πρόσεξε καλά, νὰ μοῦ τὴν προσέξεις ὡς ποὺ νὰ τὴν πάρω.

— Καλά, καλά, κύριε Σολομών, ἀπάντησε ἡ καλὴ γυναίκα. Ἄφισέ την ἐδῶ κι' ἐγὼ εἶμαι ὑπεύθυνη. Σύρε στὴ δουλειά σου καὶ θὰ τῆς δώσω ἐγὼ μιὰ φέτα μὲ λάδι καὶ πατατούλες.

Ὁ Σολομὼν κιτρίνησε ἄλλη μιὰ φορά:

— Μὰ δὲν ἀκοῦς λοιπὸν τί λέω, κυρὰ Νανσύ; Εἶναι μιὰ κλέφτρα σοῦ εἶπα, μιὰ λωποδύτρα! Τίποτα! Τίποτα! Ἀρκετὰ μοῦ στοίχισε ὡς τώρα.

Ἡ μαγείρισσα ἔβαλε τὰ γέλια.

— Ὅπως ἀγαπᾶς, κύριε Σολομών, δὲν θὰ τῆς δώσω τίποτα. Σύρε καὶ μὴ σὲ νοιάζει.

Ἔπιασε τὸ παιδὶ καὶ τὄμπασε μέσα στὴν μπαράγκα της.

— Κάτσε, μικρούλα μου, καὶ ζέστανε τὰ χέρια σου στὴ φωτιά, ποῦναι παγωμένα. Ἔλα, πουλάκι μου!

Τὸ παιδὶ κοίταξε τὴν καλὴ γυναῖκα στὰ μάτια καὶ τῆς χαμογέλασε.

— Δὲ θἀρθεῖ τώρα ἡ μαμμά μου;

— Ἀμὴ πῶς, κόρη μου, θἀρθεῖ!

Σήκωσε τὴν κουτάλα, ποὺ κρατοῦσε γιὰ ν' ἀνακατώνει τὶς πατάτες, καὶ τὴν κούνησε κατὰ τὸ μέρος ποὺφευγε ὁ Ἑβραῖος.

— Γεροκολασμένε! Καὶ τὸ λές κλέφτρα, ἕνα ἀγγελουδάκι τόσο δά!

Σὰ νὰ τὴν εἶχε ἀκούσει, ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ γύρισε πίσω.

— Καὶ τὸ νοῦ σου, κυρὰ-Νανσύ, οὔτε μιὰ πέννα φαγητό! Τίποτα! τίποτα!

— Καλά, καλά, μᾶς σκότισες, γέρο τσιφούτη μουρμούρισε φουρκισμένη ἡ κυρὰ-Νανσύ.

Κι' εὐτυχῶς ποὺ δὲν τὴν ἄκουσε ὁ Σολωμόν, γιατὶ εἶχε ἀπομακρυνθεῖ πιὰ στὴν ὁμίχλη, ποὺ ἦταν ἀρκετὰ πυκνή, ὅπως καὶ χτές.

Στὸ ἀστυνομικὸ τμῆμα δὲ μπόρεσε νὰ πάρει καμμιὰ πληροφορία. Οἱ ἀστυνομικοὶ δὲν εἶχαν παρατηρήσει τίποτα ἔκτακτο ἐκείνη τὴ νύχτα. Ἀλλὰ τὸ Λονδῖνο εἶναι μεγάλο κι' ἂν ἤθελε νὰ εἶναι βέβαιος, ἔπρεπε νὰ ρωτήσει στὸ Κεντρικό, ὅπου δίνουν ἀναφορὰ ὅλα τὰ συνοικιακὰ τμήματα.

Ὁ Ἑβραῖος σκέφθηκε ὅτι γιὰ νὰ πάει στὸ Κεντρικό, ἔπρεπε νὰ πάρει δυὸ λεωφορεῖα ἀπὸ δυὸ πέννες τὸ καθένα, κι' ἄλλα τόσα νὰ γυρίσει, ὀχτὼ πέννες, χωριστὰ ὁ καιρὸς κι' οἱ πελάτες ποὺ θἄχανε τόσην ὥρα.

Ἦταν ὅμως ἀποφασισμένος νὰ «ξελασπώσει» ἀπ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἀναστέναξε λοιπὸν βαθιά, ἑτοίμασε τὶς ὀχτὼ πέννες καὶ μπῆκε στὸ πρῶτο λεωφορεῖο ποὺ πέρασε.

Στὸ «Κεντρικὸ» Τμῆμα τῆς Ἀστυνομίας χρειάστηκε νὰ διηγηθεῖ τέσσερις φορὲς τὴν ἱστορία του γιὰ νὰ φτάσει στὸ ἁρμόδιο γραφεῖο.

Ὁ παγερὸς τρόπος ποὺ τὸν ὑποδέχονταν ὅλοι κι' οἱ ματιὲς ποὺ τοὔρριχναν, σὰ νἄθελαν νὰ διαβάσουν μέσα στὸ βάθος τῆς συνείδησής του, τὸν ἔδαζαν σὲ φρίχτη ἀμηχανία καὶ στενοχώρια. Καταλάβαινε ὅτι τὸν περιφρονοῦσαν βαθύτατα, ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἔντιμοι ἄνθρωποι ποὺ τὸ ἐπάγγελμά τους ἦταν φανερὸ καὶ γεμάτο κινδύνους.

Ἕνας εὔθυμος ἀστυφύλακας, ποὺ σφύριζε κάποιο χορό, κουδουνίζοντας ἕνα ζευγάρι χειροπέδες, τὸν ὁδήγησε στὸ γραφεῖο τοῦ ἐπιθεωρητῆ.

Ἐκεῖ ὁ Ἑβραῖος δήλωσε νὄνομά του, τὴν κατοικία του, τὸ ἐπάγγελμά του. Καθὼς εἶπε ὅμως «παλαιοπώλης κι' ἐνεχυροδανειστής», εἶδε ἀμέσως ὅτι ὁ ἐπιθεωρητὴς χάλασε τὰ μοῦτρα του. Ὕστερα διηγήθηκε ὄρθιος (γιατὶ κανεὶς δὲν τὸν κάλεσε νὰ καθήσει) τὴν ἱστορία του γιὰ πέμπτη φορά.

Ὁ ἀστυνομικὸς τὸν ἄκουγε ἀκουμπισμένος στὴν καρέκλα του, κι' ὅταν τελείωσε, τοῦ εἶπε:

— Ἂν κατάλαβα καλά, κύριε, ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε, ἂν αὐτὴ τὴ νύχτα συνέβη κανένα δυστύχημα σὲ μιὰ νέα γυναῖκα, γιὰ τὴν ὁποία δὲ μᾶς δίνετε καὶ πολὺ σαφεῖς πληροφορίες.

— Μάλιστα, εἶπε ὁ Ἑβραῖος.

Ὁ ἄλλος χτύπησε τὰ χέρι του στὸ γραφεῖο. Εἶναι συγγενής σας; ρώτησε.

— Ὄχι! ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ Σολομών.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἀστυνομικοῦ ἔγινε αὐστηρό.

— Τότε, μπορῶ νὰ μάθω γιὰ ποιὸ λόγο ἐνδιαφέρεστε γ' ἀ τὴν τύχη αὐτοῦ τοῦ προσώπου;

Ὁ Σολομὼν δὲν ἀπάντησε. Τέτοια ἐρώτησῃ δὲν τὴν περίμενε γι' αὐτὸ στενοχωρήθηκε καὶ κοκκίνησε ὡς τ' αὐτιά.

Ὁ ἀξιωματικὸς πῆρε εἰρωνικὸ ὕφος:

— Ἴσως ἀπὸ φιλανθρωπία· ἢ ἱπποτισμό; ρώτησε.

Ἡ σκέψη ὅτι μποροῦσαν νὰ τὸν περάσουν γιὰ ἱπποτῆ, ἔκαμε τὸ Σολομὼν νὰ ξεχάσει κάθε προφύλαξη:

— Κάθε ἄλλο! φώναξε.

— Τὸ ἤξερα. Ἀλλὰ τότε, τί συμβαίνει, κύριε;

Ὁ Σολομὼν βρέθηκε τότε ἀναγκασμένος νὰ διηγηθεῖ ὅλη τὴ χθεσινὴ ἱστορία τοῦ δανείου, χωρὶς ὅμως νὰ πεῖ τίποτα γιὰ τὸ παράξενο ἐνέχυρό του, γιατὶ ἤξερε πολὺ καλά, ὅτι ἂν ἄκουγε τέτοιο πρᾶγμα ἡ ἀστυνομία, ἀμέσως θἄχωνε τὴ μύτη της στὴν ὑπόθεσῃ, καὶ τότε...

Ὁ ἐπιθεωρητὴς γέλασε μὲ κέφι.

— Ὥστε τὶς χάσατε τὶς πέντε λίρες σας;

— Ἀχ, ναί, κύριε, ἀπάντησε ὁ Σολομὼν μὲ κακομοίρικο ὕφος.

Ὁ ἀξιωματικὸς πῆρε στὰ χέρια του ἕνα φάκελλο.

— Καλά λοιπόν, νὰ ἰδοῦμε τί ἔγινε ἀπόψε. Ἐδῶ ἔχω τὶς ἀναφορὲς ἀπὸ τὰ διάφορα τμήματα.

Ξεφύλλισε κάμποσα χαρτιὰ καὶ κούνησε τὸ κεφάλι.

— Δὲ βλέπω τίποτα! Λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν εἶμαι σὲ θέσῃ νὰ σᾶς δώσω καμμιὰ πληροφορία.

— Μὰ ἔτσι θὰ μ' ἀφίσετε λοιπόν; ἀναστέναξε ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ. Καὶ οἱ πέντε λίρες μου; Πῆτε μοῦ, τοὐλάχιστο τί πρέπει νὰ κάμω;

— Ἀπλούστατα, νὰ περιμένετε! Καὶ τότε θὰ γίνει ἓν' ἀπὸ τὰ δυό: Ἢ θὰ ξαναβρῆτε τὴ γυναῖκα ποὺ γυρεύετε, ἢ, κι' αὐτὸ εἶναι τὸ πιθανώτερο, ἓν' ἀπὸ τὰ θύματά σας θὰ σᾶς καταγγείλει γιὰ τοκογλυφία καὶ τότε πιὰ θὰ τσιμπήσουμε σᾶς, μὲ μεγάλη εὐχαρίστησῃ... Τζάκ!

— Γιές, σὲρ! ἀπάντησε ὁ ψηλὸς πόλισμαν, ποὺ κουδουνίζε στὰ χέρια του τὶς χειροπέδες.

— Πάρε ἔξω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο!

Σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ὁ ἀστυνομικὸς ἔφειλε νὰ πεῖ «αὐτὸν τὸν κύριο». Μὰ ὁ Σολομὼν δὲν εἶχε καμμιὰ ὄρεξη νὰ ζητήσει τὸ λόγο γι' αὐτὴ τὴν παράλειψη. Ὁ λαιμός του εἶχε ξεραθεῖ κι' ἑτοιμαζόταν νὰ φύγει τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο του, ὅταν μπῆκε μέσα ἕνας ἄλλος ἐπιθεωρητής, καθὼς φαινόταν ἀπὸ τὴ στολή του.

— Ἔχουμε τίποτ' ἄλλο γιὰ τὴν ἀναφορά; ρώτησε ὁ πρῶτος ἐπιθεωρητής.

— Ναί, ἔχουμε κάτι, Σίμφον. Ὁ σταθμὸς τοῦ Ἐμπάγκμεντ μᾶς στέλνει αὐτὸ τὸ δέμα, ποὺ βρέθηκε κοντὰ στὴ γέφυρα τοῦ Φρέϊαρ. Φαίνεται πὼς κάποια γυναίκα ἔπεσε καὶ πνίγηκε. Ἀλλὰ δὲ μποροῦμε νἄμαστε βέβαιοι, γιατὶ δὲ βρέθηκε τίποτ' ἄλλο.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

«Ἐκεῖ διηγήθηκε ὄρθιος τὴν ἱστορία του γιὰ πέμπτη φορά».
(Σελ. 65, στ. β'.)

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑ ΔΑΚΤΥΛΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Τὸν παλιὸ καιρό, δηλαδὴ ἐδῶ κι' ἑκατομμύρια χρόνια, ἄνθρωπος στὴ γῆ δὲν ὑπῆρχε. Ὑπῆρχαν ὅμως ζῶα, μαστοφόρα καὶ ἄλλα, ποὺ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ σήμερα ἔχουν ἐξαφανισθεῖ. Γιατί, καθὼς ξέρετε ὅλοι, ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε τελευταῖος. Σ' αὐτὸ συμφωνοῦν κι' ἡ Ἁγία Γραφὴ κι' ἡ Ἐπιστήμη.

Ὁ Δαρβῖνος ὁ μεγαλόφυής Ἄγγλος φυσιοδίφης τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, ἰσχυρίσθηκε ὅτι τὰ ζῶα ὅλα κατάγονται ἀπὸ ἕναν ἀρχικὸ τύπο, — τὸ πρωτόπλασμα, — ποὺ σιγὰ-σιγὰ ἐξελίχθηκε ὡς τὸν ἄνθρωπο. Ἂν θέλετε μάλιστα ἀκριβέστερα, ὁ Δαρβῖνος ὁ ἴδιος δὲν εἶπε καθαρὰ τέτοιο πρᾶγμα, ἀλλὰ κατόπι μερικοὶ φανατικοὶ ὀπαδοί του, ποὺ ἔσπρωξαν τὴ θεωρία του ὡς τὰ ἄκρα. Ὁπωσδήποτε ἡ Ἐπιστήμη δὲν παραδέχεται σήμερα τὴ θεωρία τῆς Ἐξέλιξης ὁλάκερη. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἐξαιρεῖ ἀπὸ τὴν κλίμακα τῶν ὄντων τὸν ἄνθρωπο· δὲν πιστεύει ὅτι εἶναι μιὰ ἐξέλιξη τοῦ πιθήκου, γιατὶ δὲν βρέθηκε κιόλα ὁ φανταστικὸς ἐκεῖνος ἀνθρωποπίθηκος, δηλαδὴ ὁ διάμεσος τύπος μεταξὺ πιθήκου καὶ ἀνθρώπου. Ἔπειτα δὲν παραδέχεται ὅτι ὅλα τὰ ζῶα ἔγιναν ἀπὸ ἕνα μόνον ἀρχικό, ἀλλ' ἀπὸ κάμποσους τύπους, ποὺ, ἀτελέστεροι στὴν ἀρχή, ἔγιναν σιγὰ-σιγὰ τελειότεροι.

Παραδείγματος χάρη, ὅλα τὰ μαστοφόρα κατάγονται ἀπὸ τὸν προκατακλυσμιαῖο φενακόδοντα. Ὅσο γι' αὐτό, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Καὶ φτάνει νὰ ἰδῇ κανεὶς τὸ πενταδάχτυλο ἄκρο αὐτοῦ τοῦ ζώου, — τὸ χέρι του ἂς ποῦμε, — καὶ τὰ ὅμοια ἄκρα τῶν κατ' εὐθεῖαν ἀπογόνων του γιὰ νὰ πεισθῇ ἀμέσως. Σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν εἰκόνα βλέπετε τοὺς κυριώτερους, ποὺ ἀντιπροσωπεύονται μὲ τὰ δάχτυλα τοῦ χεριοῦ τους ἢ τοῦ μπροστινοῦ τους ποδιοῦ.

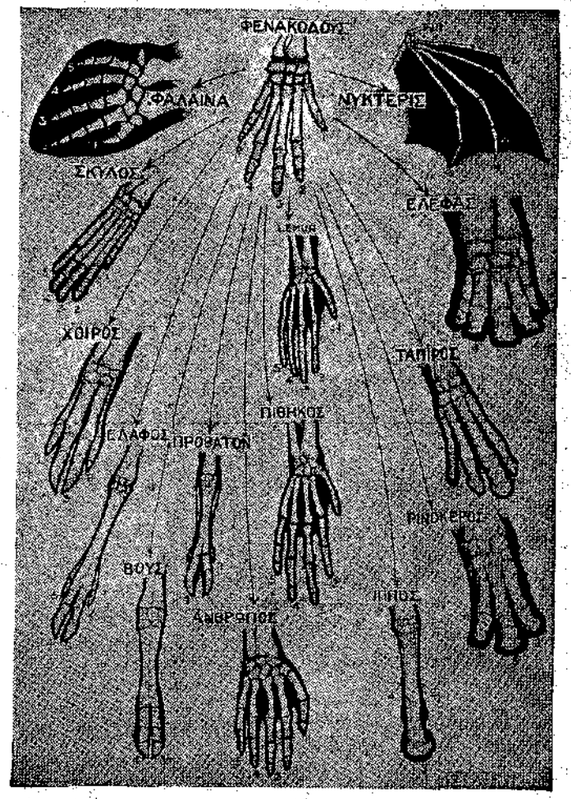

Ἀλήθεια, θὰ δυσκολευόταν κανεὶς νὰ πιστέψῃ ὅτι ὑπάρχει συγγένεια ἀνάμεσα στὰ ἄκρα τόσο διαφορετικῶν ζώων· ἡ ἐξέταση ὅμως τῶν σκελετῶν, τῶν κοκκάλων, τὴ δείχνει ὁλοφάνερα. Ὑπάρχουν π.χ. πιὸ ἀνόμοια ζῶα ἀπὸ τὴ νυχτερίδα καὶ τὴ φάλαινα, ἀπὸ τὸν πίθηκο καὶ τὸν ἐλέφαντα; Κι' ὅμως ἕνας ἦταν ὁ πρόγονος ὅλων αὐτῶν, καὶ τοῦ ἀκόμη πιὸ ἀνόμοιου ἀλόγου.

Γιατὶ ἡ μελέτη τῆς ζωολογίας στὶς διάφορες γεωλογικὲς ἐποχές, δείχνει ὅτι τὰ πρῶτα μαστοφόρα εἶχαν πέντε δάχτυλα στὰ μπροστινά τους πόδια. Οἱ ἀπόγονοί τους ὅμως, ἀπὸ διάφορες περιστάσεις, ἔχασαν σιγὰ-σιγὰ ἕνα ἢ περισσότερα δάχτυλα καὶ τροποποίησαν τὰ ὑπόλοιπα. Νά ἡ ἐξέλιξη!

Κάποιοι πρόγονοι τοῦ ἀλόγου, π. χ. πετύχαιναν μεγαλύτερη ταχύτητα, ὅταν ἔτρεχαν γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ ἐχθρό, στὶς πεδιάδες ἐκεῖνες ὅπου τὰ χόρτα θέριευαν ἐλεύθερα, πατώντας μόνο μὲ τὸ τρίτο δάχτυλο. Ἔτσι τὸ ἀναπτύξανε πολὺ περισσότερο ἀπὸ τἄλλα (γιατ' εἶναι νόμος φυσιολογικός: ἡ χρήση μεγαλώνει τὸ ὄργανο κι' ἡ ἀχρηστία τὸ μικραίνει.) Ὕστερ' ἀπὸ μερικὰ... ἑκατομμύρια χρόνια, τἄλλα δάχτυλα κατάντησαν ἀτροφικά, τὸ πρῶτο καὶ τὸ πέμπτο χάθηκαν ὁλότελα, ἐνῷ τὸ δεύτερο καὶ τὸ τέταρτο ἔγιναν πιὰ πολὺ μικρὰ κοκκαλάκια. Αὐτὸ εἶναι τὸ πόδι τοῦ σημερινοῦ ἀλόγου.

Τὸ ἐλάφι πάλι εἶχε ἀνάγκη νὰ τρέχῃ ὅσο καὶ τἄλογο. Ἀλλὰ στὴ φυγή του, πάνω σὲ λόφους καὶ σὲ κατσάβραχα, ὅπου γλυστρᾷ κανεὶς εὔκολα, ἔπρεπε νὰ πατᾷ πιὸ σταθερὰ καὶ γι' αὐτὸ δυὸ ἀνεξάρτητες καὶ μυτερὲς ὁπλὲς ἦταν πιὸ κατάλληλες ἀπὸ τὴ μονάκριβη ὁπλὴ τοῦ ἀλόγου. Ἔχασε λοιπὸν μὲ τὸν καιρὸ τὸ πρῶτο καὶ τὸ δεύτερο δάχτυλο τῆς παλιᾶς του κληρονομιᾶς, κατάφερε νὰ μεγαλώσῃ τὸ τρίτο καὶ τέταρτο, καὶ τὸ πέμπτο του ἔγινε ἀτροφικό. Μερικὰ μάλιστα κόκκαλα συγχωνεύθηκαν κι' ἔτσι τὸ πάτημα ἔγινε πιὸ σταθερό.

Τὸ ἴδιο ἀπάνω-κάτω ἔγινε μὲ τὸ πρόβατο. Ὁ χοῖρος ὅμως, στὶς συνθῆκες τῆς δικῆς του ζωῆς, ἔβρισκε περισσότερη χρησιμότητα στὸ δεύτερο καὶ τὸ πέμπτο του δάχτυλο κι' αὐτὰ διατήρησε, ἂν καὶ μικρότερα ἀπ' τἄλλα· ἐνῷ τὸ βοῦδι, μὴ ἔχοντας σχεδὸν καθόλου ἀνάγκη ἀπὸ δάχτυλα, κράτησε μόνο τὸ πρῶτο. Τὸ τρίτο του καὶ τὸ τέταρτο συμπτύχθηκαν ἁπλῶς γιὰ νὰ στερεώσουν τὸ πάτημά του ὅπως στὸ ἐλάφι.

Καθὼς εἴπαμε, ὅλα τὰ μαστοφόρα, ἐδῶ κι' 25 ὡς 30 ἑκατομμύρια χρόνια, εἶχαν πέντε δάχτυλα, κληρονομιὰ ἀπὸ ἄλλους μακρινοὺς προγόνους τους, τὰ ἑρπετά. Καὶ σήμερ' ἀκόμα ὁ κροκόδειλος, ἡ χελώνα, ἡ σαύρα ἔχουν πέντε δάχτυλα, ὅπως τὸν παλιὸ καιρὸ οἱ ***πτεροδάκτυλοι*** καὶ οἱ ***δεινόσαυροι***.

Ἡ φάλαινα, ἡ νυχτερίδα κι' ὁ πίθηκος δὲν φαίνονται νἄχουν τίποτα κοινό· ἀλλ' ἄμα ἐξετάσῃ κανεὶς τὸ χέρι τους, — ἢ ἐκεῖνο ποὺ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ χέρι, — θὰ βρῇ σ' ὅλα ἕναν ***ἀντίχειρα*** δάκτυλο, κληρονομιὰ βέβαια κοινοῦ προγόνου. Ἀπ' τὸν ἀντίχειρά της κρεμιέται ἡ νυχτερίδα, μ' αὐτὸν ἐπίσης ρυθμίζει τὴν κίνησή της ἡ φάλαινα, ἐνῷ οἱ πίθηκοι, — ἀπ' τὸν οὐραγγοτάγγο ὡς τὸν μικρὸ λεμούριο lemur, εἶδος τῆς Μαδαγασκάρης, μὲ μεγάλη οὐρὰ σὰν τοῦ σκίουρου, ποὺ λέγεται καὶ ***μακῆς***, — τὸν μεταχειρίζονται σ' ὅλες σχεδὸν τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς τους.

Ἀλλ' ἀπ' ὅλα τὰ χέρια, τὸ τελειότερο εἶναι τὸ χέρι τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τοῦτο πάλι γιατὶ ἔχει τὸν τελειότερο ἀντίχειρα. Μ' αὐτόν, — καὶ μὲ τὸ λογικό του βέβαια, — ἔφτασε νὰ κάμῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ θαυμάσια ἀριστουργήματα, ποὺ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τἄλλα ζῶα· τὸν ἐξαιροῦν ἀπὸ τὴν κοινὴ ἐξέλιξη καὶ δείχνουν ὅτι κατάγεται ἀπὸ πρόγονο δικό του, — τὸν Πρωτάνθρωπο, — κι' εἶχε ἐξέλιξη δική του, ξεχωριστή.

ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΑΣ

ΔΙΕΤΕΙΣ ΔΙΑΚΟΠΑΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ Ἰουλίου Βὲρν)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Καὶ στὴ σπηλιά μας πῶς τὴν ἀνακάλυψαν; ρώτησε ὁ Βάξτερ.

— Τώρα θὰ σᾶς πῶ. Μά... τί τὸν θέλατε αὐτὸν τὸν πελώριο ἀετό;

Ὁ Γόρδων εἶπε τότε τί τὸν ἤθελαν τὸν ἀετὸ καὶ διηγήθηκε μὲ λίγα λόγια τὸ ἀνδραγάθημα τοῦ Μπριάν, ποὺ τοὺς βεβαίωσε πὼς ὁ Οὐάλστων βρισκόταν ἀκόμα στὸ νησί τους.

— Εὖγε, παιδί μου, εἶπε ὁ Ἔβανς, σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ Μπριάν. Εἶσαι τολμηρὸς καὶ γενναῖος!

Κι' ἐξακολούθησε:

— Ἀρχίσαμε λοιπόν, ποὺ λέτε, νὰ ψέχνουμε δεξιὰ κι' ἀριστερά, νὰ τριγυρίζουμε στὰ δάση. Μὰ πουθενὰ δὲν βρίσκαμε ἴχνη ἀνθρώπου, οὔτε ἀκούγαμε κανέναν πυροβολισμό.

— Φυσικά! εἶπε ὁ Μπριάν. Γιατὶ δὲν ἀπομακρινόμαστε ἀπὸ τὴ σπηλιά μας, καὶ τὸ κυνήγι εἶχε ἀπαγορευθεῖ.

— Κι' ὅμως σᾶς ἀνακαλύψαμε!... Τὴ νύχτα τῆς 23 Νοεμβρίου, ἕνας ναύτης, ἀπὸ τὴ μεσημβρινὴ ὄχθη τῆς λίμνης, ἔφτασε ἀντικρὺ στὴ σπηλιά σας... Μιὰ στιγμή, εἶδε φῶς ἀνάμεσα στοὺς βράχους. Φαίνεται πὼς θἄχατε ἀνοίξει καμμιὰ πόρτα... Μιὰ καὶ δυό, τὸ λέει τοῦ Οὐάλστων. Τότε αὐτὸς ἦρθε μονάχος του κι' ἔμεινε κρυμμένος ὥρες μέσα στὰ ψηλὰ χόρτα...

— Τὸ ξέρουμε! φώναξε ὁ Μπριάν. Γιατὶ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὁ Γόρδων κι' ἐγὼ βρήκαμε πεσμένο ἕνα τσιμπούκι, ποὺ ἡ κυρὰ-Καίτη τὸ γνώρισε πὼς ἦταν τοῦ Οὐάλστων.

— Ἀλήθεια! εἶπε ὁ Ἔβανς τὸ ἔχασε ὁ Οὐάλστων καὶ πολὺ λυπήθηκε γι' αὐτό. Γυρίζοντας λοιπόν, εἶπε στοὺς συντρόφους του πὼς σᾶς εἶδε νὰ τρέχετε στὴν ἀκροποταμιὰ καὶ πὼς εἴσαστε ὅλο καὶ παιδιά. Ἔπειτα εἶπε κρυφὰ στὸν Μπράντ, μὰ ἐγὼ τὸν ἄκουσα: «Αὔριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς χτυπήσουμε».

— Τὰ τέρατα! φώναξε ἡ κυρὰ-Καίτη.

— Πραγματικῶς, τέρατα ἀποκρίθηκε ὁ Ἔβανς, μὰ ἔχω τὶς ἐλπίδες μου στὸ Θεὸ πὼς θὰ τοὺς δώσῃ κατὰ τὰ ἔργα τους.

— Καὶ σύ, καλέ μου Ἔβανς, πῶς τὸ κατάφερες νὰ τοὺς φύγῃς; ρώτησε ἡ κυρὰ-Καίτη.

— Ὁ Θεὸς μὲ βοήθησε, Καίτη μου. Ὁ Οὐάλστων πῆρε τοὺς δικούς του κι' ἔφυγε. Γιὰ νὰ φυλάγουν ἐμένα, ἄφησε μόνο δυό, τὸν Φόρτη καὶ τὸν Ράκ. Τὸ πρωί, ἐκεῖ-δὰ κατὰ τὶς δέκα, κάνω τὸ σταυρό μου καὶ τὸ βάζω στὰ πόδια. Ἐκεῖνοι μὲ κυνηγοῦν, εἶχαν καὶ τὰ τουφέκια τους, ἐγὼ εἶχα μόνο τὸ μαχαίρι μου... Τρέχαμε. Φτερὰ ἐκεῖνοι στὰ πόδια, φτερὰ κι' ἐγώ. Φυσικά, ἐπειδὴ ἤμουν πολλὰ βήματα πιὸ μπροστά, δὲν μ' ἔφταναν· μ' ἔφταναν ὅμως οἱ σφαῖρες τους ποὺ σφύριζαν σταυτά μου.. Μὲ τὸ δίκιο τους, βλέπεις, γιατὶ ἤξερα τὸ μυστικό τους καὶ θὰ τοὺς μαρτυροῦσα... Ἂν δὲν εἶχαν ὅπλα, θὰ στεκόμουν, θὰ τοὺς περίμενα, καὶ θὰ τοὺς σκότωνα ἢ θὰ μὲ σκότωναν. Γιατί, μὰ τὴν ἀλήθεια, καλύτερα εἶχα νὰ πεθάνω παρὰ νὰ ζῶ μὲ τέτοιους ἀνθρώπους... Θυμᾶστε τί κακὸς καιρὸς ἦταν, τί ἀστραπές, τί βροντές... Δώδεκα μίλια εἶχα τρέξει ὅλη τὴν ἡμέρα, πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου... Ποῦ μάφιναν οἱ ἀλιτήριοι νὰ σταθῶ μιὰ στιγμή, νἀνασάνω! Μὲ κυνηγοῦσαν ἀλύπητα, Κι' ὅσο ἦταν ἡμέρα, εἶχα τὴν ἐλπίδα πὼς ἄμα νύχτωνε, θὰ κατόρθωνα ἴσως νὰ τοὺς ξεφύγω. Ἀλλὰ τοῦ κάκου.

«—Πυροβολοῦν οἱ κακοῦργοι!»
(Σελ. 67, στ. β.)

Γιατὶ τὴ νύχτα ἦταν οἱ ἀστραπὲς καὶ μὲ τὴ λάμψη τους μ' ἔβλεπαν κάθε στιγμή. Τελοσπάντων ἔφθασα στὸ ποτάμι. Ἄχ, εἶπα μέσα μου, ἂν κατορθώσω νὰ τὸ περάσω, γλύτωσα! Τρέχω λοιπόν, πέφτω στὸ νερὸ κι' ἀρχίζω τὸ καλύμπι. Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ λάμπει μιὰ ἀστραπὴ κι' οἱ κακοῦργοι πυροβολοῦν.

— Οἱ τουφεκιὲς ποὺ ἀκούσαμε! εἶπε ὁ Δόνιφαν.

— Ναί, ἐξακολούθησε ὁ Ἔβανς· μιὰ σφαῖρα μοῦ ἔγδαρε τὸν ὦμο, μὰ δὲν τὰ ἔχασα. Κολύμπησα γερὰ ὡς ποὺ βγῆκα στὴν ἄλλην ὄχθη. Ἐκεῖ κάθησα λίγο, νὰ ξεκουραστῶ μέσα στὰ χόρτα. Ἔπειτα σηκώθηκα κι' ἤρθα πρὸς τὰ ἐδῶ... Ἄκουσα τὸ σκύλο σας ποὺ γαύγιζε, φώναξα «βοήθεια!», ἀνοίξατε τὴν πόρτα καὶ... τώρα, παιδιά μου, εἶναι δική μας δουλειὰ νὰ παστρέψουμε τὸ νησὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κακούργους, τὰ τέρατα!

— Μὲ τὴ βοήθειά σας, καπετὰν Ἔβανς, αὐτὸ θὰ γίνῃ! ἀποκρίθηκε ὁ Μπριάν, ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐπιδοκίμαζαν.

Ἔπειτα διηγήθηκαν κι' αὐτοὶ τὴν ἱστορία τους καὶ τὴ ζωή τους στὸ νησί εἴκοσι τώρα μῆνες.

— Τί ἁμαρτία, εἶπε στὸ τέλος ὁ Γόρδων, ὕστερ' ἀπὸ τόσα ποὺ τραβήξαμε, νὰ βρεθοῦν αὐτοί, κι' ὄχι τίποτα καλοὶ ἄνθρωποι, νὰ μᾶς βοηθήσουν! Θὰ ζούσαμε μαζί τους εἰρηνικὰ κι' ὡραῖα, ἐνῷ τώρα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ πολεμήσουμε γιὰ τὴ ζωή μας, καὶ ποιὸς ξέρει ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ πολέμου...

— Ὁ Θεός, παιδιά μου, ποὺ σᾶς φύλαξε ὡς τώρα, εἶπε οἱ κυρὰ Καίτη, δὲν θὰ σᾶς ἀφήσῃ καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίσταση. Καὶ νὰ ποὺ σᾶς ἔστειλε τὸν καλὸ καὶ γενναῖο αὐτὸν ἄνθρωπο, νὰ σᾶς βοηθήσῃ. Ἔννοια σας καὶ μαζί του θὰ νικήσετε!

— Ζήτω ὁ καπετὰν-Ἔβανς! φώναξαν μ' ἕνα στόμα τὰ παιδιά.

— Ἔχετε πεποίθηση σὲ μένα, εἶπε ὁ Ἔβανς, ὅπως ἔχω κι' ἐγὼ σὲ σᾶς, καὶ θὰ νικήσουμε. Κι' ἡ βάρκα θὰ εἶναι τὸ βραβεῖο τῆς νίκης μας!

— Καὶ σὲ τί θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ἡ βάρκα; ρώτησε ὁ Γόρδων. Μήπως μποροῦμε νὰ ταξιδέψουμε μ' αὐτὴ καὶ νὰ φύγουμε ἀπὸ ἐδῶ;

— Βεβαιότατα! ἀποκρίθηκε ὁ Ἔβανς. Εἶναι μεγάλη βάρκα, βλέπετε...

— Νὰ περάσουμε δηλαδὴ τὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανὸ καὶ νὰ φτάσουμε στὴ Νέα Ζηλανδία; ρώτησε ὁ Δόνιφαν.

— Ὄχι βέ! Μὲ τὴ βάρκα θὰ προσπαθήσουμε μόνο νὰ φτάσουμε στὴν κοντινότερη σκάλα. Κι' ἀπὸ κεῖ θὰ μποῦμε σ' ἕνα πλοῖο γιὰ τὴν Ἀουκλάνδη.

— Τί λέτε, καπετὰν Ἔβανς! Θὰ κάμουμε μὲ μιὰ βάρκα τόσες χιλιάδες μίλια;

— Χιλιάδες; Ἐλᾶτε βέ! Καμμιὰ τριανταριὰ μόλις. Σ' ἑξήντα ὧρες θὰ περάσουμε ἕνα στενὸ καὶ θὰ βγοῦμε σ' ἄλλη στεριά, στὰνατολικά. Μά... δὲ μοῦ λέτε, παιδιά μου, ποῦ νομίζεται πὼς βρίσκεστε τώρα;

— Σ' ἕνα ἀπόκεντρο νησὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἀποκρίθηκε ὁ Γόρδων.

— Νησὶ βέβαια, ὄχι ὅμως καὶ τόσο ἀπόκεντρο. Τὸ νησὶ αὐτὸ εἶναι ἡ Ἀννόβερ!

— Ἡ Ἀννόβερ!... Κι' ἐμεῖς τὴ βαφτίσαμε Τσαίρμαν, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λυκείου μας!...

— Ἔ, δὲν πειράζει! Στὸ ἑξῆς θἄχῃ δυὸ ὀνόματα.

***

Ἡ ὥρα ἦταν πολὺ περασμένη καὶ, ἀφοῦ ὀχύρωσαν καλὰ καὶ τὶς δυὸ πόρτες, τὰ παιδιὰ πλάγιασαν.

Ὁ ὕπνος τους ἦταν ταραγμένος.

Μεταφρ. Π. Ι. Φ. καὶ Γρ. Ξ. (Ἀκολουθεῖ)

ΧΙΟΝΙ

Δαμπρὴ λευκὴ φαντάζει
στὸ φῶς ἡ γειτονιά,
τὸ χιόνι μαλακὰ
στιβάζει.

Λευκὰ σεντόνια στρώνουν
καὶ δρόμοι καὶ κλαδιά,
στὰ σπίτια τὰ παιδιὰ
κουβόνουν.

Καὶ τὸ στρουθὶ σωπαίνει
μέσ' στὴ μικρὴ φωλιά,
δὲν ἔχει πιὰ λαλιὰ
καὶ μένει.

Πολλὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν
μ' αὐτὴ τὴν παγωνιὰ
κρεββάτι κι' ἀγκαλιὰ
καὶ τρέχουν,

μόλις θενὰ ξυπνήσουν
στὸ δρόμο τὴν αὐγή,
χωρὶς φωτιά, φαγί,
νὰ ζήσουν!

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΤΙ ΘΑ ΠΗ "ΦΙΛΟΤΕΛΕΙΑ,,

Πολλοὶ ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ θὰκοῦνε αὐτὴ τὴ λέξη, ποὺ μπῆκε στὴ γλῶσσα μας πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Γι' αὐτὸ ἔκρινα καλὸ νὰ ἐγκαινιάσω τὴ στήλη αὐτὴ ποὺ μοῦ ἀνέθεσε νὰ σᾶς γράφω ἡ Διάπλασις, μὲ τὴν ἐξήγηση τοῦ ὅρου. Καὶ πρῶτα-πρῶτα λίγη ἱστορία:

Πρὸ 65 περίπου ἐτῶν,— τὸ 1864, — ἕνας Γάλλος γραμματοσημόφιλος, μὲ τὴ μανία ποὺ ἔχουν πάντα οἱ ξένοι νὰ βαφτίζουν ἑλληνικά, ἢ ὅθεν ἑλληνικά, τὶς νέες ἐφευρέσεις, τὰ νέα βιομηχανικὰ προϊόντα, τὶς νέες ἀσχολίες, καὶ τὶς νέες ἰδέες ἀκόμα, ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα νέο, χτυπητὸ ὄνομα, δημιούργησε τὸν ὅρο ***φιλΑτέλεια*** (μὲ ἄλφα), γιὰ νὰ σημάνῃ μ' αὐτὸν τὴν ἀγάπη τῶν συλλεκτῶν πρὸς τὰ γραμματόσημα, — τὴ γραμματοσημοφιλία,— ποὺ εἶχε ἀρχίσει τότε νὰ γεννιέται μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ γραμματοσήμου σ' ὅλα τὰ πολιτισμένα Κράτη. (Τὰ γραμματόσημα πρωτοβγῆκαν στὴν Ἀγγλία τὸ 1840. Στὴν Ἑλλάδα τὰ πρωτομεταχειρίσθηκαν τὸ 1861).

Τὸν ὅρο ***φιλατέλεια*** ὁ ἑλληνομαθὴς αὐτὸς Γάλλος, ὅπως ὁ ἴδιος ἐξήγησε σὲ ἄρθρο του δημοσιευμένο σὲ περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν δημιούργησε «ἀπὸ τὶς δυὸ ἑλληνικὲς λέξεις: ***φίλος***, ποὺ σημαίνει ami, καὶ ***ἀτέλεια*** ποὺ σημαίνει affranchissement». Ὅσοι τώρα ξέρετε γαλλικὰ καὶ... ἑλληνικά, βλέπετε ὅτι ὁ ἑλληνομαθὴς Γάλλος ἔκαμε μιὰ παρεξήγηση: ἐνόμισε δηλαδὴ ὅτι ***ἀτέλεια*** σημαίνει ἐπικόλληση γραμματοσήμου, γραμματοσήμανση ἀντικειμένου ποὺ στέλλεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο, ἐνῷ ἡ λέξη αὐτὴ σημαίνει στὴ γλῶσσα μας ἀκριβῶς τὸ ἐναντίο, δηλαδὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση τῆς πληρωμῆς ταχυδρομικοῦ ***τέλους***, τὸ δικαίωμα τῆς ἀποστολῆς ἑνὸς ἀντικειμένου μὲ τὸ ταχυδρομεῖο δωρεάν, χωρὶς γραμματόσημο.

Ἔτσι ὁ ὅρος ***φιλατέλεια***, καθὼς τὸν ἔπλασε ὁ Herpin (αὐτὸ εἶναι τὸνομα τοῦ Γάλλου γραμματοσημοφίλου), σημαίνει ὄχι τὸν φίλο τοῦ ταχυδρομικοῦ ***τέλους***, τοῦ γραμματοσήμου, ἀλλὰ τοῦ ἀντιθέτου, δηλαδὴ τῆς ***ἀτέλειας***. Ἀφίνω τώρα ὅτι ***τέλος*** εἶναι ὅρος γενικός, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ περιορισθῇ μόνο στὸ γραμματόσημο, μόνο στὸ ταχυδρομικὸ τέλος, γιατί ὑπάρχουν καὶ τηλεγραφικὰ τέλη, καὶ τελωνιακὰ τέλη κτλ. Ἀφίνω ἀκόμα ὅτι καὶ τὸ πλάσιμο τῆς λέξης δὲν εἶναι καθόλου ἑλληνικό, γιατί ἕνας Ἕλληνας θὰ ἔλεγε, μὲ τὸ ***ἀτέλεια*** ἔστω, ***ἀτελοφιλία***, καὶ μὲ τὸ ***τέλος τελοφιλία***, ὅπως λέμε ***γραμματοσημοφιλία*** κτλ.

Ὡστόσο παρ' ὅλα του τὰ ἐλαττώματα, ὁ ὅρος ***φιλατέλεια*** καὶ τὰ παράγωγα ***φιλατελισιής, φιλατελισμός***, πέρασαν καὶ καθιερώθηκαν σ' ὅλες τὶς εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες. Ἔτσι ὁ Γάλλος κι' ὁ Γερμανὸς λέγουν σήμερα Philatelie ὁ Ἄγγλος Philately, ὁ Ἰταλὸς κι' ὁ Ἰσπανὸς Filatelia, καὶ καθεξῆς.

Ἀλλὰ στὰ 19-2, ὁ δικός μας κ. Στέφ. Μακρυμίχαλος, — ἕνα παλιὸ διαπλασόπουλο, — δημοσίευσε ἕνα γράμμα στὸ γαλλικὸ γραμματοσημολογικὸ περιοδικὸ «L'Echo de la Timbrologie», — ἔν' ἀπὸ τὰ σοβαρότερα αὐτοῦ τοῦ εἴδους περιοδικὰ ποὺ βγαίνουν σ' ὅλο τὸν κόσμο — κι' ἀφοῦ ἔδειξε πόσο ἐσφαλμένη εἶναι ἡ λέξη ***φιλατέλεια***, ἐπρότεινε νὰ γίνῃ τουλάχιστο ***φιλΟτέλεια*** (μὲ ὄμικρον) γιὰ νὰ σημαίνει, ἔστω, τὸ φίλο τοῦ ***τέλους*** καὶ ὄχι τὸ φίλο τῆς ***ἀτέλειας***. Τὸ γράμμα αὐτὸ σχολιάσθηκε πολὺ καὶ στὸ ἴδιο περιοδικὸ καὶ σὲ ἄλλα. Μάλιστα καὶ στὴ Διάπλασι ἔγραψε τότε Ἀθηναϊκὴ Ἐπιστολὴ ὁ κ. Φαίδων. Ὅλοι παραδέχτηκαν τὴν ὀρθότητα τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Μακρυμίχαλου, ἀλλὰ κατέληγαν στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ὅρος, καθιερωμένος πιά, ἦταν ἀδύνατο νἀλλαχθῇ. Μόνο στὴν Ἰταλία καὶ στὴ Ρουμανία ἀρκετοὶ λένε τώρα τὸ ὀρθότερο ***φιλοτέλεια***.

Στὴν Ἑλλάδα ὅμως, ἀφότου μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γραμματοσημοφιλίας, μπῆκε σὲ κοινὴ χρῆση κι' ὁ εὐρωπαϊκὸς ὅρος, ἔγινε δεκτὴ ἡ διόρθωσή του καὶ σήμερα λένε ὅλοι ***φιλοτέλεια, φιλοτελιστής, φιλοτελισμός, φιλοτελικὸς*** κτλ. Σ' αὐτὸ συνετέλεσε βέβαια κι' ἡ ἵδρυση ἑνὸς περιοδικοῦ τῶν γραμματοσημοφίλων, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν κ. Μακρυμίχαλο, ποὺ τὸ ὀνόμασε «Φιλοτέλεια», καθὼς καὶ τὸ σωματεῖο τῶν γραμματοσημοφίλων, ποὺ ἱδρύθηκε τὸ 1925, — πρόεδρός του εἶναι σήμερα ὁ κ. Χρηστομάνος, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπουργὸς κτλ. γνωστότατος κι' ὡς φιλοτελιστής, — ποὺ τιτλοφορεῖται «Ἑλληνικὴ Φιλοτελικὴ Ἑταιρεία». Κι' ὁ ἑλληνικὸς τύπος, κάθε φορὰ ποὺ γράφει κάτι σχετικὸ μὲ τὰ γραμματόσημα, τὸ τιτλοφορεῖ «Φιλοτελικὰ Νέα», μὰ καὶ τὰ δυὸ μεγάλα Ἑλληνικὰ Ἐγκυκλοπαιδικὰ Λεξικά, τοῦ Ἐλευθερουδάκη καὶ τοῦ Μακρῆ, χρησιμοποιοῦν τὸν ὅρο σὲ κάθε φιλοτελικό τους ἄρθρο.

Ἐμάθαμε λοιπὸν τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἔννοια τῆς λέξης. Σὲ ἄλλο φυλλάδιο θὰ ἐξετάσουμε τὴ σημερινὴ ἀνάπτυξη τοῦ Φιλοτελισμοῦ σ' ὅλο τὸν κόσμο, κι' ἀργότερα, παρακολουθώντας τὴ φιλοτελικὴ κίνηση, θὰ μάθουμε διάφορες ἱστορίες γιὰ μεγάλους συλλέκτες καὶ γιὰ σπάνια, πολύτιμα γραμματόσημα.

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

ΓΚΡΑΙΣΙΑ ΝΤΕΛΕΝΤΑ

(Βραβεῖον Νομπὲλ)

ΟΛΓΑ

Εἶναι μιὰ ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία γιὰ ἕναν ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν παρατηρήσει βαθύτερα. Ἕνα καθαρὸ μελαχρινὸ πρόσωπο, θαρρεῖς χλωμὸ πολλὲς φορές, στολισμένο ἀπὸ δυὸ γλυκὰ μάτια, ποὺ νομίζεις πὼς εἶναι μοῦρα—κατάμαυρα κιόλας—μὰ σὰν τὰ προσέξεις καλύτερα φέρνουν πρὸς τὸ γαλάζιο. Τί περίεργο! Δὲν μπορεῖ νὰ χαραχτεῖ ὁλόκληρη ἡ φυσιογνωμία της μέσα σου, γιατί κάθε φορὰ θὰ σοῦ παρουσιάσει κάτι καινούριο. Μιὰ καινούρια ἔκφραση ἢ μιὰν ἀλλόκοτη λάμψη, ἢ μιὰ ὁλότελα νέα μορφή. Εἶναι στιγμὲς ποὺ σοῦ φαίνεται πὼς βλέπεις ἕνα μικρούλι παιδάκι, ἀθῶο - ἕνα χλωμὸ ἀγγελάκι— ἀπὸ κεῖνα ποὺ φαντάζεσαι πὼς βρίσκουνται στὸν οὐρανὸ κι' εἶναι στιγμὲς πάλι ποὺ θαρρεῖς πὼς βλέπεις μιὰ γριούλα ἥσυχη καὶ γλυκειὰ νὰ σοῦ λέει σαφὰ λόγια. Τὴ βλέπω κάθε πρωὶ μ' ἕνα γκρίζο φόρεμα κι' ἕνα μαῦρο καπελάκι νὰ τραβάει τὸ μεγάλο καταπράσινο δρόμο, ἄλλοτε σιγὰ-σιγά, ἄλλοτε γρήγορα, σύχνὰ κρατώντας καὶ κάποιο βιβλίο, μὲ ἕνα ἤρεμο βλέμμα ποὺ λὲς καὶ καθησυχάζει τὰ πάντα. Ἔχεις τὴν ἰδέα πὼς τὸ τραμαχτικώτερο γεγονὸς δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τῆς ἀλλάξει αὐτὴ τὴν ἤρεμη ἔκφραση.

Πηγαίνει σὲ κάποιο σχολειὸ καὶ διδάσκει. Τὰ μικρούλια τὴν ἀγαπᾶνε μὲ μιὰ σιωπηλὴ λατρεία. Μὰ δὲν τὴν ἐκδηλώνουν ποτὲ γιατὶ κάτι τὰ συγκρατεῖ θαρρεῖς. Ἡ σοβαρὴ της μορφὴ ἐμπνέει τὸ σεβασμὸ σ' ὁποιον τὴν πλησιάσει, καὶ γέρος ἂν εἶναι ἀκόμα. Τὰ μικρὰ ὅμως μὲ τὸ ἀλάθευτο ἔνστιχτό τους αἰσθάνουνται πόσο βαθιὰ τὰ νιώθει ἡ σοφὴ αὐτὴ δασκαλίτσα καὶ πόσο πιὸ κοντὰ τοὺς βρίσκεται—μ' ὅλη τὴ σοβαρότητά της—ἀπὸ κάθε ἄλλη. Ἡ παιδική τους ψυχὴ μοιάζει πολὺ μὲ τὴ δική της. Μοῦρχεται νὰ χαμογελάσω ὅταν συλλογιέμαι πὼς τὴ φωνάζουν

«κυρία καθηγήτρια» τὴ γλυκειὰ αὐτὴ παιδούλα. Σ' αὐτὴ τὴν ἁπλή, παρθενικὴ μορφὴ νιώθεις ἀμέσως πόσο λίγο ταιριάζουν πομπώδικοι τίτλοι.

Τὴ βλέπω συχνὰ μὲ δυὸ ἄλλες κοπέλες νὰ κάθουνται καὶ νὰ κουβεντιάζουν. Ἂν δοκιμάσει κανεὶς νὰ τὶς πλησιάσει κρυφά, νὰ καθήσει σ' ἕνα μέρος, νὰ κλείσῃ τὰ μάτια γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὶς νεανικές τους μορφὲς καὶ ν' ἀκούει μονάχα, θὰ νομίσει πὼς βρίσκεται σὲ συμβούλιο σοφῶν γερόντων. Μὴ φανταθῆτε ὅμως πὼς κουβεντιάζουν ἀπότα ὑπερφυσικὰ πράματα, ποὺ ἡ νεανική τους ψυχὴ δὲν εἶναι εὔκολο νὰ νιώσει. Ὤ, ὄχι. Οἱ μικρούλες μου δὲ μεγαλίζουν. Μιλοῦν καὶ κουβεντιάζουν γιὰ ζητήματα ποὺ μποροῦν νὰ νιώσουν στὴν ἡλικία τους, μὰ ποὺ τὰ ἐξετάζουν μὲ ὅλο τὸ βάθος καὶ τὴν ἔννοια ποὺ πρέπει καὶ ὅπως εἶναι πραγματικά. Πόσοι ἄραγε μεγάλοι τὸ κάνουν αὐτό;

Ὅταν μιλεῖ ἡ Ὄλγα, οἱ ἄλλες τὴν ἀκοῦνε προσεχτικά. Μὰ τὴν ἀλήθεια, πῶς νὰ μὴν τὴν ἀκούει κανείς! Τόσο σοφὰ λόγια ποὺ ἀκούει νὰ βγαίνουν ἔτσι ἤρεμα ἀπ' τὸ στόμα της!..

Κάποια φορὰ τὴν ρώτησα, ὅταν πηγαίναμε μαζὶ κάπου κουβεντιάζοντας:

— Πῶς περνᾶς, Ὀλγίτσα; Εἶσαι εὐχαριστημένη;

—Ὤ, ναί, ἀρκετά, μ' ἀπάντησε ἤρεμα. Πρίν, σὰν ἤμουνα μικρότερη, εἶχα μιὰ τέτοια μελαγχολία στὴν ψυχή!.. Ἕνα εἶδος ρωμαντικοῦ ὑστερισμοῦ. Δὲν ἤθελα νὰ βλέπω κανένα. Σὰ μισάνθρωπος. Τὄνειρό μου ἦταν νὰ ζήσω μονάχούλα κάπου. Μὰ τώρα; Μπά... — χαμογέλασε— μπορῶ ν' ἀνακατευτῶ παντοῦ... Ἔχω κατορθώσει νὰ κάνω τὴ ζωή μου λιγότερο ἀνιαρή, σχεδὸν εὐχάριστη. Τί λέω; Ἱκανοποιητική. Δὲν εἶμαι χωρὶς σκοπό, χωρὶς ἰδανικό. Ὄχι. Μὰ τὸ ἰδανικό μου τώρα δὲν εἶναι καμμιὰ οὐτοπία...

— Μικρή μου...

— Ναί. Δουλεύω πάντα ὅσο μπορῶ. Καὶ μ' αὐτὸ νοιώθω πάντα ἕνα ξεκούρασμα στὴν ψυχή μου. Κι' ὅσο περισσότερο δουλεύω, τόσο ξεκουράζομαι. Εἶμαι ἱκανοποιημένη ἀπ' αὐτὸ τὸ δρόμο ποὺ χάραξα· μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, εὐτυχισμένη...

Καμμιὰ ἐξαιρετικὴ λάμψη στὰ μάτια, καμμιὰ φλόγωση στὰ μάγουλα, ὅπως ὅταν μιλάει ρήτορας καὶ λέει μεγάλα λόγια. Τίποτα. Ἡ ἴδια ἁπλότητα ὅπως πάντα, ἡ ἴδια γλυκάδα χυμένη στὸ πρόσωπό της. Μέσα στὰ ἁπλούστερα λόγια της, νοιώθεις τὸ κρυμμένο μεγαλεῖο.

«Δουλεύω πάντα» ἀκοῦς σχεδὸν ψιθυριστὰ στ' αὐτί σου, «καὶ νοιώθω ἕνα ξεκούρασμα στὴν ψυχή!..» Αὐτὸ θὰ μποροῦσες νὰ τ' ἀκούσῃς ἀπὸ μιὰ μεγαλοφυΐα καὶ νὰ σκύψῃς τὸ κεφάλι. Ἡ Ὀλγίτσα τὸ λέει τόσο φυσικὰ καὶ ἤρεμα, ὅπως ἕνα παιδὶ ποὺ σοῦ λέει τί ἔφαγε τὸ μεσημέρι.

Πολλὲς φορὲς τὰ λόγια της εἶναι σοφὴ διδασκαλία. Μὰ δὲν κάνει ἐντύπωση γιὰ σοφή· ἂν τὴν ἀκούσῃ μάλιστα καὶ κανεὶς ξένος, θὰ κουνήσῃ ἀδιάφορα τὸ κεφάλι. Ἴσως νὰ φανταστῇ κιόλας πὼς λέει κουταμάρες. Γιατὶ δὲν ἔχουν κανένα ξεχωριστὸ τόνο, καμμιὰ εὐγλωττη ὁμοφωνία τὰ λόγια της. Βγαίνουν ἴσα ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴν ψυχή της, ἔτσι ὅπως τὰ νοιώθει καὶ τὰ αἰσθάνεται καὶ γι' αὐτὸ εἶναι βαθιὰ καὶ ἁπλὰ ὅπως ἐκείνη. Δὲν εἶναι χτυπητὰ λόγια, ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ πρὸξενοῦν ἐντύπωση, κεραυνοβόλα. Ὄχι. Εἶναι ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ μποροῦν νὰ σκλαβώσουν μιὰ ξεχωριστὴ ψυχή— ψυχὴ ποὺ μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τὸ βάθος τους.

Ἂν κανένας ζωγράφος θελήσει νὰ ζωγραφίσει τὴ μορφὴ μιᾶς ἐπαναστατικῆς φύσης, τὴ φυσιογνωμία μιᾶς ἀγωνίστριας - ἀγωνίστριας ἐνάντια στὶς συχαμερὲς πρόλῃψες καὶ στὶς σαπουνόφουσκες ποὺ φωλιάζουν στὰ ἀμαθῆ ὄντα — δὲν θὰ πάρει καμμιὰ γιγαντόσωμη γυναίκα μὲ ἀστραφτερὰ μάτια καὶ μὲ τὰ ὅπλα στὸ χέρι, γιὰ μοντέλο του. Ὄχι. Θὰ πάρει τὴ γλυκειὰ αὐτὴ κοπέλα μὲ τὰ ἤρεμα ματάκια, ἔτσι σκυφτὴ κι' ἀθόρυβη ὅπως εἶναι — μὲ τὸ βιβλίο στὸ χέρι. Ναί, ναί... Αὐτὸς μονάχα σὰν καλλιτέχνης θὰ μπορεῖ νὰ διακρίνει στὴ λευκὴ τῆς ὄψη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς της, τὴν ἐπαναστατική της φύση, καὶ θὰποδώσει κεῖνο ποὺ θέλει. Σ' αὐτὴ τὴ μικρούλα ποὺ «δουλεύει πάντα καὶ νιώθει ἕνα ξεκούρασμα» καὶ μπορεῖ νὰ δουλέψει μὲ φρόνηση καὶ ἀφοσίωση γιὰ τὸ ἰδανικό της, ποὺ δὲν εἶναι καμμιὰ οὐτοπία...

(Ἀπ' τὸ Ἰταλικό) Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΓΑΠΗ

Μὲ τὴν αὐγούλα, μοναχὴ
περνοῦσ' ἀπὸ τὴν ἐξοχή.
Τὸ λουλουδάκι σιωπηλὰ
τὰ πέταλ' ἄνοιγε ἁπαλά.

Λέω, θὰ τὸ κόψω, εἶναι σιμά μου,
νὰ τὸ καρφώσω στὴν ποδιά μου,
Μὰ ἤμαρο κι' ὁμορφο ἦταν τόσο,
ποὺ δὲ μοῦ βάστηξε ν' ἀπλώσω.

Τὸ μεσημέρι, μοναχὴ
περνοῦσα ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ
Κι' ἄκουσα μέσα στὸ κλαδὶ
τὸ τζιτζίκια νὰ κελαδεῖ.

Εἶπα, θ' ἀνέβω νὰ τὸν φτάσω
κι' ἀπὸ κοντὰ νὰ τὸν θαυμάσω.
Σιγὰ ὅμως πέρασα ἀπὸ κάτου,
μὴν πάψει τὸ κελάδημά του.

Τὸ βράδυ-βράδυ, μοναχὴ
περνοῦσα ἀπὸ τὴν ἐξοχή.
Μονάχα τοῦ ἡδονιοῦ ἡ λαλιὰ
μάγευε μέσ' στὴ σιγαλιά.

Εὐλαβικὰ τὰ βήματά μου
κι' ἀγάπη γέμισε ἡ καρδιά μου
Στὰ δέντρα, στὰ πουλιά, στὴν πλάση
καὶ στὸ Θεὸ ποὺ τἄχει πλάσει.

(Κατὰ τὸ Γαλλικό) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

Ο ΣΟΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ

Ὁ σοφός,—δὲν ξέρω τώρα ποιός ἀπ' ὅλους, ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει,— γιὰ νὰ μὴ διακόπτῃ τὴν ἐργασία του, ἔτρωγε τὸ μεσημέρι στὴν κάμαρά του. «Ἔτρωγε», δηλαδή, ὁλόγυρα τὸ λέει· γιατὶ σχεδὸν καθεμέρα γινόταν τὸ ἑξῆς:

Ἐνῷ ὁ σοφὸς ἦταν σκυμμένος καὶ βυθισμένος μπροστὰ στὸ γραφεῖο του, ἔμπαινε ἡ ὑπηρέτρια μ' ἕνα δίσκο:

— Κύριε, τὸ φαγητό σας.

— Καλά, ἄφησέ το κεῖ!

Ἡ ὑπηρέτρια ἄφινε τὸ δίσκο σ' ἕνα τραπέζι κι' ὁ σοφὸς βυθιζόταν πάλι στὴν ἐργασία του.

Ὁ σκύλος τότε τοῦ σπιτιοῦ, ἐπωφελούμενος ἀπὸ τὸ βύθισμα τοῦ σοφοῦ, τοῦ ἔτρωγε τὸ φαγητό.

Ἐπιτέλους ὁ σοφὸς τὸ θυμόταν, σηκωνόταν ἀπὸ τὸ γραφεῖο καὶ πήγαινε στὸ τραπέζι γιὰ νὰ φάῃ. Ἀλλὰ βλέποντας τὰ πιάτα ἀδειανά, χτυποῦσε τὸ μέτωπό του κι' ἔλεγε:

— Μπά! ἔφαγα καὶ τὸ ξέχασα! Τί ἀφηρημένος!

Τοῦ περνοῦσε κι' ἡ πεῖνα μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα. Καὶ ξαναγύριζε στὸ γραφεῖο του κι' ἐξακολουθοῦσε τὴν ἐργασία του ὡς τὸ βράδυ.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ὁ ἀξιότιμος κύριος Πάπιος, ἡ σεβασμία κυρία Πάπιου καὶ οἱ χαριτωμένες τους κόρες βγῆκαν νὰ κάμουν ἕναν περίπατο, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ συναντήσουν κάπου καὶ τὸν ἀγαπητό τους φίλο, τὸν κ. Πετεινάρη. Κι' ὅμως εἶναι τόσο, κοντά τους! Περίεργο πῶς δὲν τὸν βλέπουν...

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΟΡΑΤΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟ Γ', ΩΔΗ 30

ΔΕΗΣΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΑ

Ἡ Τέχνη μ' ἐβρόηθησε
Μνημετο νά σηκώσω
πού θὰ βαστάξῃ πιότερο
κι' ἀπ' τὰ τρανὰ τὰ χάλκινα
τῶν νικητῶν ἀγάλματα,
καὶ πιὸ ψηλὰ θὰ στέκῃ
ἀπ' τὶς ψηλὲς βασιλικὲς
μὰ μούλιες πυραμίδες.
Οὔτε ἡ ἀχόρταγη βροχή,
οὔτε ὁ τρελλὸς ἄγερας
οὔσε κι' ἡ ἄμετρη σειρὰ
τῶν χρόνων πού κυλᾶνε,
θὲ νὰ μπορέσουνε μαζὶ
γιὰ πάντα νὰ τὸ σβύσουν.
Δὲν θὰ πεθάνω ὁλόκληρος·
τὸ πνεῦμα μου θὰ ζήσῃ
καὶ πάντοτε θὰ νάμαι νιός
κι' ὅλο θὰ μεγαλώνω.
γιατὶ κολύ θὰ μ' ἐπαινοῦν
ὅσοι θὰ μὲ διαβάζουν.

Ὁπο στὸ Καπιτώλιο
γιὰ τὸ ναὸ τοῦ Δία
θὲ ν' ἀνεβαίνῃ ἡ σιωπηλὴ
Παρθένα τῆς Ἑστίας
μὲ τὸ μεγάλο λειτουργὸ
Ποντήφικα, θὰ λένε
κεῖ πού γοργὰ-γοργὰ κυλᾶ
ὁ Ἄφιδος κι' ὁ Δαῦνός
ὁ λείψυδρος βασίλεψε
καὶ γίνηκε μεγάλος
ἀπὸ μικρὸς σ' ἀγροτικοὺς
λαούς, κεῖ ἐγεννήθη
κεῖνος πού πρῶτος ἔφερε
πολὺ πετυχημένα
τὴν ποίηση σ' Ἰταλικὸ
ρυθμὸν ἀπὸ τὸν ξένον
Αἰολικὸ (τὴ λυρικὴ
ποίηση τῆς Ἑλλάδας.

Ἄφρε τὴν ὑπερήφανη
τιμή, ὦ Μελπομένη,
ἐτοῦ πού τὴν ἀπόχτησες
μὲ τὰ δικά σου ἔργα
—σὲ σέναν ὅλη ἡ ἐμπνευση —
καὶ μὲ τὴ θέλησή σου
στεφάνωσε τὴν κόμη μου
μ' ἀμάραντο στεφάνι,
τὰ δαφνοκλάδια κόβοντας
ἀπ' τῶν Δελφῶν τὸ δάσος.

(Μετάφραση ἀπὸ τὸ Λατινικό)

Φώτος Λίμψης

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

[Στὴν παλιὰ *Ἐσμέ*.]

Ἤσουν μιὰ γλυκειὰ κι' ἀγγελική ὕπαρξις, ἕνας πραγματικὸς ἄγγελος, μ' ἕνα γλυκὸ, μελαχροινὸ προσωπάκι, καὶ δυὸ μάτια μεγάλα, μαῦρα, πού καθρέφτιζαν τὴν καλωσύνη τῆς ἀγνῆς σου ψυχῆς. Σ' ἀγαπούσαμε σὰ μιὰ μεγαλύτερη ἀδελφή μας καὶ καθισμένες σ' ἕνα μικρὸ σκαμνάκι μπρὸς στὰ πόδια σου, σοῦ λέγαμε πάντοτε τὶς μικρὲς στενοχώριες μας· κι' ἐσὺ μ' ἕνα φωτεινὸ χαμόγελο, προσπαθοῦσες νἀπομακρύνῃς τὰ μικρὰ συννεφάκια ἀπ' τὴν ψυχή μας.

Μὰ τώρα πούφυγες μακριά, ἀγαπημένη μας, ποιός θἄναι ὁ παρήγορος ἄγγελός μας; — Μὰ πάλι θὰ πρέπει νὰ λυπόμαστε γιὰ τὴν εὐτυχία σου; — Ὤ, σὰν σὲ βλέπουμε μὲ τῆς φαντασίας τὰ μάτια, ψυφούλα στὰ ὁλόλευκα νὰ τραβᾷς τὸ δρόμο τῆς εὐτυχίας, ἀποχαιρετώντας μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο κείνους πάγαποῦσες καὶ σ' ἀγαποῦσαν, νοιώθουμε νὰ σκορπιέται ἡ λύπη μας καὶ νἀνεβαίνῃ στὰ χείλη μας μιὰ εὐχὴ βγαλμένη ἀπ' τὴν καρδιά μας: Στὸ καλό, ψυφούλα, στὸ καλό, ζῆσε εὐτυχισμένη!

Ἰκάριος Ρόλο, Αἴγ κλημα

ΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΞΥΠΝΟΥΝ

Ἡ νύχτα ἔχει ἁπλώσει τὰ πέπλα της φτερά, κι' ἀγκιώνῃς τὸ τραγούδι τὸ φλέγει θλιβερά. Τὸ θλιβερὸ τραγούδι ἀπὸ ὅλους ἀντηχεῖ, καὶ μένει ἡ καρδιὰ μου βαρεῖ πιὸ πολύ.

Ἤτανε νύχτα γαλήνια. Τὸ φεγγάρι ἄρχισε νὰ προβάλλῃ τἀσημόφωτο πρόσωπό του πίσω ἀπ' τἀντικρινὰ βουνά. Τὰ γαλάζιο πέπλο τούρανοῦ τὸ σκέπαζαν ποῦ καὶ ποῦ μικρὰ συννεφάκια, ποὺ ἔμοιαζαν μὲ κιμήλες ποὺ ταξίδευαν σἀπέραντη ἔρημο.

Τἄστρα, μὲ τὸ πρόβαλμα τοῦ φεγγαριοῦ θἄμπωσαν κι' ἤταν ὅμοια μὲ χιλιάδες πυγολαμπίδες πάνω σὲ πελώριο γαλαζόμαυρο σεντόνι. Τὸ φεγγάρι, ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα, ἀνέβαινε, κι' ὅλο ἀνέβαινε, χαρούμενο πρὸς τὸ ξωτικό του παλάτι. Καὶ μιὰ βαρκούλα μὲ φουσκωμένα τἄσπρα φτεράκια τῆς ἀπ' τὸ δροσερὸ ἀγεράκι, ἔσκιβε τὰ νερὰ τῆς θάλασσας, ποὺ ἕναν ἄγνωστο κόσμο κρύβει στὰ σπλάγχνα της γιὰ μᾶς. Τἀκουμπιὰ πόνε βουτοῦσαν καὶ πότε ἀνέβαιναν πάλι στὴν ἐπιφάνεια σὰ γλάροι ποὺ ζητοῦσαν νὰ πιάσουν τὴ λεία τους.

Σιάπόχρημνο καὶ σκιερὸ ἀκρογιάλι, ἀξέγνιασα σφιχταγκαλιάζονταν τὰ παιχνιδιάρικα κυματάκια μὲ τοὺς κοῦφους βράχους καὶ σιγομουρμούριζαν γλυκὰ λογάκια.

Τὰ νυχτολούλουδα ἄπλωναν τὰ ρόδινα πεταλάκια τους καὶ πότιζαν τὴ γύρω φύση μὲ τὸ μεθυστικὸ ἀρωμά τους.

Τὰ βατράχια φώναζαν καί, πηδώντας μέσ' στὸ νερό, ἔκαναν ἕνα σωρὸ φούσκες ποὺ κυνηγοῦσε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη σὰ μικρὰ παιδιὰ ποὺ παίζουν κυνηγητό.

Τὰ νυχτοπούλια βούζαν στὸ πέταγμά τους, κυνηγόντας κι' αὐτὰ τὴ λεία τους στὰ τυφλά.

Ὁ ἀόρατος τραγουδιστὴς ἀκόμα τραγουδοῦσε κι' ἔπαιζε μέσ' στὰ κλαριὰ τῶν δένδρων τὴν ξωτικιὰ λύρα του σὰ νἄθελε κι' αὐτὸς νὰ συνοδέψῃ μὲ τὸ παίξιμο τὴν ἁρμονία τῆς νύχας.

Παντοῦ χαρὰ κεῖνη τὴ νυχτιά, κι' ὅλα γελοῦσαν καὶ χαίρονταν, χωρὶς νὰ σκέπτονται ὅτι σὲ λίγο πάλι θἀρχίσῃ ἡ ἀσπρομάλλης ὁ χειμώνας καὶ θὰ τὰ νέκρωνε· χωρὶς νὰ σκέπτονται ὅτι σ'ὅλων πάλι τὶς ψυχούλες θἄπλωνε ἡ λύπη τὰ πλοκάμια της· χωρὶς νὰ σκέπτονται ὅτι τότε ὁ ἄγριος βοριὰς θὰ λυσομανᾷ, καὶ τὸ φεγγάρι θὰ κρύβεται, κι' οἱ νύχτες θἄναι ἄγριες καὶ σκοτεινές.

Ἡ ὥρα πιὰ ἤταν προχωρημένη, καὶ μέσα ἀπὸ ἕνα κοντινὸ δασάκι ἄρχισε νὰ ξεχύνεται ἡ μελαγχολικὰ φωνὴ τοῦ γκιώνη, καὶ νὰ ταράζῃ τὴν ἥσυχη νύχτα.

Πόσο κλαψιάρικη καὶ λυπητερὴ ἤταν! Ἡ λύπη τότε ἄρχισε νὰ κάνῃ τὶς ἀκράτητες ἐπιθέσεις της μὲ τὴν ψυχή μου καὶ νὰ ξυπνᾷ παλιές, ξεχασμένες ἀναμνήσεις...

Ὤ, πόσα δάκρυα πικρὰ ἔχυσα ἐμένα τὴ νύχτα, ποὺ ὅλα χαιρόνταν! Καὶ σὰ νὰ ἤθελα νὰ συνοδέψω τὸ γκιώνη στὸ κλάμα του, ἔκλαψα, ἔκλαψα ὅσο μποροῦσα, μήπως ξαλαφρώσω τὴ βαρεμένη μου καρδιά.

Τὸ φεγγάρι ὅμως ἀνέβαινε, κι' ὅλο ἀνέβαινε σὰ μιὰ μεγάλη βασίλισσα, σέρνοντας πίσω της τὴ χρυσὴ ἀλουργίδα, πρὸς τὸ ξωτικό του παλάτι, καὶ πλημμυροῦσε μὲ τὸ χαϊδευτικό του φῶς τὴ γαλήνια νύχτα, ἐνῶ τἀ συννεφάκια διάβαιναν, διάβαιναν σἀνάκουραστες καμήλες τὴν ἀπέραντη αὐτὴ ἔρημο...

Μοιραῖο Ἀκρογιάλι

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΚΑΙ Μ' ΑΥΤΟ, ΚΥΡΙΕ;

Στὰ περισσότερα μαγαζιὰ, οἱ ὑπάλληλοι συνηθίζουν νὰ ρωτοῦν τὸν ἀγοραστή, ἀφοῦ ἔχει ἀγοράσει ἕνα πρᾶγμα, ἂν θέλει καὶ τίποτε ἄλλο. Ἡ φράση ποὺ μεταχειρίζονται στὴ Γαλλία, εἶναι: «Καὶ μ' αὐτό, κύριε;»

Μιὰ μέρα, ἕνας ζωγράφος πολὺ γνωστὸς καὶ πολὺ νευρικός, μπῆκε σ' ἕνα μαγαζὶ γιὰ νἀγοράσῃ διάφορα πράγματα. Ἡ συζυγὴ ἐπανάληψη τῆς φράσεως ἐκείνης τὸν ἐκνεύρισε. Στὸ τέλος ἀγόρασε ἕνα μαντῆλι.

— Καὶ μ' αὐτό, κύριε; τὸν ρώτησε πάλι ὁ ὑπάλληλος.

— Μ' αὐτὸ σκουπίζω τὴ μύτη μου, ἠλίθιε! ἀποκρίθηκε ὁ ζωγράφος. *Γενναῖα Ἀμαζών*

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀπορία τῆς μικρῆς Χρηστίνας πού φέτο πρωτοπῆγε σχολεῖο:

— Μαμμά, καὶ τ' ἀγόρια τὸ δάσκαλό τους τὸν φωνάζουν «δεσποινίς»;

(Γενονὸς) *Λάμπων Ἀστὴρ*

***

Ὁ χασάπης στὸν Τοτό:

—Ὁ σκύλος σου, κύριε Τοτό, μοῦ ἄρπαξε ἕνα κομμάτι κρέας.

—Ἀ! καλὰ πού μοῦ τὸ εἶπες, νὰ μὴν τοῦ δώσω σήμερα νὰ φάῃ.

Ξιφομάχος

***

Νίνα:—Γιάννη, ἔχω λόξυγκα... πές μου τίποτα νὰ τρομάξω, νὰ μοῦ περάσῃ.

Γιάννης: — Σοῦ ἔσκισα τὴ «Διάπλασι»...

Νίνα: —Ἀ!.. εὐχαριστῶ, μοῦ πέρασε! *Ρασπουτίν*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 4 Ἰανουαρίου 192

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΜΟΥ

Εὐχαριστῶ τὰ καλὰ μου πιὰ ποὺ μοῦ ἐστείλαν εὐχὲς γιὰ τὴ Πρωτοχρονιὰ μὲ γράμματα, δελτάρια, ἐπισκεπτήρια. Γέμισαν τὸ σπίτι μου καὶ μ' ἔκαμαν νὰ χαρῶ λιγνὰ γιὰ τὸν ἐρχομὸ ἑνὸς νέου χρόνου, ποὺ δὲν μπορεῖ παρὰ νἄναι τὸν πε,ἄσω καλό, ἀφοῦ μοῦ τὸ χθηκαν τόσες ἀγάπες καὶ σοφὲς εὐχὲς. Καὶ τοῦ χρόνου, ἀγαπητά μου παιδιά!

—

Πρέπει νὰ σᾶς κάμω μιὰ ὁμολογία: Ὅταν λαβαίνω τὸ φυλλάδιο μου, *πρῶτα νὰ τὸ ράβεται* μιὰ βελονιὰ κατάμεσίς, κι' ἔπειτα νὰ τὸ κόβω. Γιατὶ πρῶτα πρῶτα εἶχε δυὸ τετρασέλιδα φύλλα, πιὸ τὸ ἕνα διέφερε ἀπὸ τἄλλο μὲ τρίτο καὶ μὲ τὰ φύλλα τοῦ τέλους εὐκολα ἔβρισκε κανείς τὴ σειρά. Ἀλλὰ τώρα ποὺ ἔχει τρία, ἀπὸ ὁποῖα τὸ δυὸ μεσαῖα δὲν ξεχωρίζουν πολύ, τὸ φυλλάδιο, ὅταν μὲ τὴ ἄρραφο, ἀνακατεύεται, μπλέκεται δεύτερα. Θὰ σᾶς τὸ ἔρραβε ἕνα μὰ ποῦ καιρὸς γιὰ τόσες χιλιάδες φυλλάδια!

Μεγάλο ἐνθουσιασμὸ ἐπροκάλεσε πάντοτε τὸ πρωτοχρονιάτικό μου, τὰ τόσο ὡραῖα του περιεχόμενα.

Ο! συνέχειες τῶν τεσσάρων μυθιστορημάτων, ἡ Ἀθηναϊκὴ Ἐπιστολή, ἡ χαρὲ ὠμορφιὰ «Ἀντιόχη» τῆς Μυρίνη, τὸ ποίημα γιὰ τὴ πουλάκια τοῦ Σορέε, τέλεια μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Σεσινόπουλο, ἡ πρωκτικὴ Μυγοπαγίδα, ὅλα ἕνα κι' ἕνα! Ἀλλὰ τὸ *κλοῦ*, πῶς λένε, ἦταν τὸ διήγημα τοῦ κ. Βεβόγλου, ἀληθινὸ ἀριστουργηματάκι παιδικῆς ψυχολογίας, μὲ ὄρος ἡμάτο χάρη κι' ὁμορφιά.

Νομίζω, *Μεγάλη Ἑλλάς*, ὅλα αὐτὰ τὰ νέα, νὰ ποῦμε, Ἐλληνικὰ σύμφωνα ἢ Φωνηεντόλιπα, γιὰ ν' εἶναι κάτι πιὸ εὔσκολο ἀπὸ τὰ παλιά, δὲν πρέπει νὰ εἶναι γνωστὴ φράσεις,—ρῆτά, γνωμικά, παροιμίες κτλ.—ἀλλὰ κωμωμένες ἀπὸ τὸ ὀνθέτη καὶ ὅσο τὸ δυνατὸ συντομότερες, γιατὶ οἱ πολύλεξοι λένονται εὐκολότερα. Π.χ. «σήμερα εἶναι ὡραῖος καιρός», «αὔριο θὰ πᾶμε περίπατο», «ὁ ἀδελφός μου ἔχει πονόδοντο» κτλ. Τὸ τελευταῖο, ἂν γίνῃ ἀλλιπουμφωνο (ο=ου-ου-ει ορορ) θὰ περισσοτερο πιὸ μεγάλη δυσκολία στὴ λύση ἀπὸ ὁποιαδήποτε ὑψωστὸ ρητό. Καὶ γι' αὐτὸ θἄπρεπε νὰ θεωρῆται ὀρθὴ λύσις κι' ὁποιαδήποτε ἄλλη θὰ συμφωνοῦσε, κάθε λογικὴ δηλαδὴ φράση ποὺ θὰ εἶχε πάντε λέξεις μὲ ἀπὸ τὰ φωνήεντα.—Γιὰ τὸ ἄλλο πρόβλημα τῶν τεσσάρων λέξεων, δυστυχῶς εἶναι ἀρχὴ Τὸ μέρος ποὺ ἀπαφέρεται σὲ Πάτρας ἔχει πιὰ εἰκονογραφία θὰ πῶ, *Πορφυρογέννητη*, σὲ *Μυρίνη* καὶ στὴ *Βουγιουκλάκη* ὅτι χάρηκε ποὺ ἔγιναν συνεργάτριές καὶ ὅτι ἀνέκαθεν σοῦ ἄρεσαν τὰ κομμάτια ποὺ δημοσιεύεν ὁ Σελίδα, κλῶς καὶ τὰ ποιήματα τῆς *Λιλάντας*, ποὺ τώρα βέβαια θὰ δημοσιεύεται στὸ φύλλο Περαστικὰ σ' ἐκεῖνα *Κόρη τῶν Ἀθηνῶν*, ἐγὼ κι' ἐλπίζω νὰ εἶναι ὡρα καλά.

Εὐχαριστῶ, *Κούκλα* τοῦ *Χωριοῦ*, γιὰ τὶς εὐχές καὶ τὰ καλὰ λόγια. Ὁ κ. Φαίδων σ' εὐχαριστεῖ πολὺ ποὺ σὲ στῆσες στὸ θέτο σου τὴ Νίκη Ἑστίας. Δὲν ξέρω ποὺ βρῆκε ὁ κύριος σοῦ τὸ περιοδικὸ αὐτὸ ποὺ λές; πάντως ἐγὼ δὲν ἔχω σχέσεις μὲ αὐτό.

Ἐπαινέσωσα τὴν κατηγγελία σου, *Ἀνταρεμπόβρυχο*, γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσω καὶ νὰ ἐνεργήσω τὰ δέοντα. Ἡ ζωγραφιὰ ἀκολουθεῖ μὲ τὰ λάθη; τὴν ἔδωσα γιὰ νὰ δίασκεδάσῃ μόνοι σας. Δὲν ἀποτελεῖ διαγωνισμό. Ὡστόσο βλέπω ὅτι σὺ ἔχεις περισσότερα λάθη κι' ἀπ' ἐμένα. Ναί, τὸ σκουβαλάκι εἶναι ὅτι ἔχει ἄσπρα καὶ φεγγάρι, ἂν ἤταν νύχτα, κὰ πουλιὰ θὰ πρέπε νὰ εἶναι κουρνιασμένα. Ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐπαγρυπνία, τὸ λάθος εἶναι τὸ ἑξῆς: ἐνῶ ὅλα τῆς τὰ ἔφερε ἡ εἶναι κεφαλαῖα, ἔτσι, χωρὶς λόγο, εἶναι μέσαιο, μικρό.

Ἔκαμες πολὺ καλὰ νὰ μοῦ ἐστείλῃς τὴ *Δῶρα Ἀνθῆ*, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃς τὸ ὄνομα ποὺ δυὸ-τρεῖς φορὲς, ἀπαντήσαν ἐξωτικὸ σὲ ὡραῖα ἀνθάκια σου. Γιατὶ ἤταν ἀπλὴ ἀνάμνησι. Πῶς μπορῶ νὰ μὴ σὰ ἀρέσῃ, ἀφοῦ καὶ σὺ μάγαπᾷς τόσο; Θὰ μοῦ λοιπὸν ὅταν καὶ ὅ,τι θέλῃς νὰ μοῦ στείλῃς ἡ «Τυρλόμυγα» τοῦ Κωνσταντινούλου εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ ἔχει γράψει. Καὶ σὴ ἀλήθεια ὅτι ὁ κ. Σ. θεωρεῖται σὴ μιὰ ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀστεῖους ποιητές. Ὁ κ. Κ. Παράσχος, ὁ εἶναι πολὺ αὐστηρὸς κριτικός, ἔγραψε γι' αὐτὸν στὴ «Νέα Ἑστία» ἕνα ὁλόκληρο ἄρθρο.

Πολὺ σωστὰ ἀπάντησες σ' αὐτὴ τὴ παρατήρησι, *Μικρομέγαλη*: Ὅλες οἱ γλῶσσες τοῦ κόσμου ἔχουν τὰ ἔνας λέξεις; προπάντων ἐκεῖνες, ποὺ τὶς ἔχουν ἀφρισιῶτικα κὰ κι' εἶναι δικές τους. Ἐπίσης καὶ στὴ γλῶσσα μας ἡ λέξη ἄρτα δὲν εἶναι πιὰ ξένη ἔχει γίνει ἑλληνική. Ὅτε μπορεῖ ν' ἀνακατασταθῇ μὲ τὰ ἀρχαῖα *θύρα πύλη*, γιατὶ αὐτὰ, στὴ γλῶσσα μας πάλι, ἔχουν ἄλλες ἐδικές σημασίες π. χ. *θύρα* εἶναι ἡ πόρτα τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας· *πύλη* εἶναι ἡ... πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τὰ παρόμοια. Ἔπεσε; *καπέλο*, *κάλα*, *βάρκα* κ.λ. εἶναι λέξεις ἑλληνικές. Ἡ ξενική τους κατάγωγη ἔχει πιὰ ξεχασθῆ.

Ὁ *Νάρκισσος* μοῦ γράφει: «Θαυμάσιοι οἱ Πίγκκες τοῦ Πρακτικοῦ». Ἔτσι μ' αὐτοὺς πολλὲς ἡμέρες ἀπὰ Μόνο μὲ τὸ ἔτος 1911 δὲν ἔκτυπωσε. Τὸ Πάσχα π. χ., ἔτσι τὰ χρόνο, ἤταν σὰ τὸ Ἀγρίου. Μὲ τοὺς Πίγκκες ὅμως ἡ Μαρτίου 1911 βγαλνει δεύτερα. Ἀ, ἀμβλίνει αὐτὸ τὸ Ἀ, δὲν ξέρω οὔτε ἔχω καιρὸ γιὰ δολμές. Τὸ ὄνο βέβαιο εἶναι ὅτι λάθος δὲν ἔχουν οἱ Πίγκκες, γιατὶ τοὺς ἀνέγραψε πιὰ. Τί λένε κι' οἱ ἄλλοι μου φίλοι; Βρῆκε κανένας ἀμαλίκ-σάν τὸ *Νάρκισσο*.

«Πολὺ εὐχαριστήθηκα,—μοῦ γράφει ἡ *Φωτιὰ τοῦ Πολέμου*,—ποὺ φέτο θἄχω ὑπερηφάνεια· θὰ διαβάζω ὑπηλαθῆ καὶ Ἀθηναϊκὴ Ἐπιστολή τοῦ κ. Ξενοπούλου καὶ μυθιστορημά του. Ὤ, αὐτὸ μὲ κατενθουσιάζει!» Μὰ κ. ὅλους, ὑποθέτω.

Εἶχα φυλάξει κι' ἄλλα γράμματα ἀπὸ τὴν περασμένη ἑβδομάδα, γιὰ νἀπαντήσω σὲ κάποιες ἐρωτήσεις ἢ γιὰ νὰ πάρω μερικὰ ἀποφασάκια· ἄλλα ὅσο ψυχῶς δὲν ὑπάρχει πιὰ τόπος· θἀναφέρω μόνο ἐκείνου ποὺ ἐσπάθωσαν. Εἶναι οἱ ἑξῆς:

Τοῦλα Δημητριάδου, Μιχ. Π. Κοντᾶξῆς, Καίτη Στάη, Κόρη τῆς Διαπλάσεως, Βολιώτικη Τρελλοπαρέα, Χρυσομαλλοῦσα τῶν Σφακιῶν, Εἰρήνη Ζύβα Ἀαλώτη, Ἐστρατῆς Παπαστρατῆς, Ἀλβίνη Θεοδωρίδου, Πόνου Δάμιρ, Ἀντιγόνη, Λεῖλα Λυκιαρδοπούλου καὶ *Λεων. Ρήγας*.— Εὐχαριστῶ μὲ τὴν καρδιά μου τὰ κλὰ παιδιὰ ποὺ ἔφερν τὰ σκν καὶ φροντίζουν γιὰ τὴ διάδοσή μου.

Ὡραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἐστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Ἀγριοστεανταφυλλιά, Ὑποπλαῖς, Ἄκης Πελαργινός, Καλαμιά, Λεφὴ Φουσταρέλλα, Τελέσελλα, Ἀμαρυλλίς, Σιφομάχος, Κῦμα τοῦ Ἰονίου, Δούλη Δωδεκάνησος, Ἀλεξανδρινὸ Διαπλασόπουλο, Δάφνι τῆς Ἀρτέμιδος, Βαλεντίνη Ψαραδέλλη, Νυχτοπούλι, Φωτεινὸ Καντηλάκι, Ἰθώμη* καὶ *Ἀθηνᾶ Παπάσουλου*.—Ἐξετάλεσα τὶς ἀκριβεστέρες τῶν καὶ τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ τῶν λόγια.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ ἔλαβα μετὰ τὴν τελευταία μου πρόσκλησι ὡς σήμερα, γιὰ τὴ Σελίδα Συνεργασίας Συνδρομητῶν, πολλὰ,—καὶ μερικὰ ἐκπληκτικὰ φρεσκα,—ἐνεκρίθησαν κι' ἐδημοσιεύθησαν. Πολὺ περισσότερα, ἐνγοεῖται, ἀπερρίφθησαν. Κι' ἐπειδὴ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ μάθουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἀρχίζω ἀπὸ σήμερα νὰ τἀναφέρω.

Ἀπορρίπτονται: «Στὴν Πενηκοντατετρήλιδα» καὶ «Δίπλις στὴν Ἀκρόπολη» τῆς *Νεμέσεως*. Ἀτεχνο στίχοι τὸ πρῶτο· ἀνώμαλη ἡ γλῶσσα τοῦ δευτέρου καὶ τὸ θέμα κοινό.—«Ἀν ἠθέσει;» τοῦ *Ἐθνικοῦ Χάνου*. Ὡραῖο, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ξαναγράψῃ στὴ δημοτική.—«Ἀγκαλιαπάτες» (2) τοῦ *Φώτου Δάμιρ*. Ἀσήμαντο· Ἡ τοῦ λάχιστο δὲν φαίνεται ἡ σημασία του.—«Ὁ Τοῦ ὁ στὴν Ἀθήνα» τῆ *Ροζίτας*. Καλὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ γραφῇ μὲ περισσότερη χάρη καὶ νοστιμάδα.—«Χειμώνας» τοῦ *Γοῦδίου Δεσμοῦ*. Κοινό, χωρὶς τίποτα τὸ ἰδιαίτερο. Ἀπεναντίας τὸ ποίημα «Μιὰ μέρα σὰν κεῖ τοῦ ἡ» ἔχει πολλὴ πρωτοτυπία. Ἀλλὰ τὸ θέμα πεθιμο κι' οἱ στίχοι ὄχι τόσο τεχνικοί.—«Πέρα, θαλασσάν», τοῦ *Πισιρίκου* τοῦ *Ἀγριωλιοῦ*. Οἱ ἐκφράσεις ἀκριβιάστες καὶ ἀκαλλιέσθητες. Π.χ. ἡ θάλασσα ροκανίζει ψυχές... Ἡ θάλασσα σηκώνει τὸ κῦμα τῆς σὰ δολοφόνο χέρι... Σὰ χέρι ἐσω;, μὰ δολοφόνο ποτέ. Τὸ κῦμα, θεόρατο· καὶ βρόντερό κιθῶς εἶναι, ἀποκλείει τὸ δόλο. Δόλο μπορεῖ νἄχῃ μόνο ἡ γαλήνη τῆς θάλασσας; ποτὲ θὰ γυρίσῃ ἔπειτα σὲ πνίχτρα τρικυμία.—«Γιὰ κάποιο Ἐθνικὸν τῆς *Λυκαυγῆς*. Πῆρε θέμα ἀνώτερο ἀπὸ τὶς δυνάμεις ἑνὸς κοριτσιοῦ τῆς ἡλικίας τῆς. Γράφει ὅμως καλὰ καὶ θὰ πετύχῃνε μὲ θέμα πιὸ πρωτότυπο.—«Ὁ Ἥλιος» τοῦ *Κόκκινου Διαβόλου*. Ἀλλοῦ τεχνικό, ἀλλοῦ ἀχλάστατο. Κι' ἀκεῖνο τὸ *συχνάζουν* (ἀγριολούλουδα) ἀντὶ *συνάζουν*, μὲ ὄλλες σὲ ὑποψίες. Μὴν εἶναι ἀπρόσεχτη ἀντιγραφή;—«Ἡ κυρία Θηρεσία» τῆς *Δάγνης*. Ἔχει καλὴ παρατήρηση, μὰ αὐτοὶ οἱ ὁλοχισμένοι τύποι δὲν εἶναι γιὰ παιδιά... (Τὸ ποίημα ἀχὶ ὅμως ὡραῖο καὶ θὰ δημοσιευθῇ.) —«Ὁ Βολλοτῆς» τοῦ *Πηγάσου*. Θέλει δούλεμα πιὸ προσεχτικό. Τὸ δεύτερο τετράστιχο χαλᾷ μὲ κεῖνο τὸ «ψπνεν» καὶ στὸ τελευταῖο τριστιχο ὁλωσδιόλου ἀταίριαστη ἡ «σφραγίδα» τῆς λύπης.

Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Ὅσδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δρ. ΙΩ. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α ἀνήκουν εἰς ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ. εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Γερανός, ἀ. (ΧΚ). Φωτεινὸ Καντηλάκι, κ. (ΜΚ). Ἰθώμη, κ. (ΟΚ). Δεσποινὶς Ἀεροσπρέσο, κ. (;). Νυχτοπουλι, ἀ. (Διαπλασόπουλο). Τουποκαρύδω, ἀ. (ΚΓ). Κύκνειον Ἆσμα, ἀ. (;;). Ἆσμα Ἀσμάτων, ἀ. (;;). Κορόϊδο, κ. (ΕΠ). Πλοίαρχος Γρόν, ἀ. (;;;). Μόρβα, κ. (ΙΤ). Βεατρίκη, κ. (ΔΚ). Πονεμένη Καρδούλα, ἀ. (ΑΔ). Μαῦρος Κρίνος, ἀ. (ΔΚ). Τρομερός, ἀ. (ΚΒ). Μυλαίδη, κ. (ΦΖ). Θεϊκὸ Δοξάρι, κ. (θὰ τὸ φθάσω;). Ἐξυπνούλα, κ. (ΑΓ). Ἀργυρὰ Σελήνη, κ. (ΘΑ). Κόριννα, κ. (ΑΖ). Γονδολιέρα, κ. (ΘΓΚ). Πολωνέζα, κ. (ΕΧ). Πυγοδέσποινα τοῦ Λιβάνου, κ. (ΔΑ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Παλιοκαραβάνα, ἀ. Ἀμαζών, κ. Κολοκοτρώνης, ἀ. Γαλάτεια, κ. Ἠλιόλουστη, κ. Μάγισσα, κ. Χρυσομαλλοῦσα τῶν Σφακιῶν, κ. Χαμόγελο, κ. Χαμίνι τῶν Παρισίων, ἀ. Πάνδροσος, κ. Πόνου Δάκρυ, κ. Ἀντιγόνη, κ. Ἐλληνά, κ. Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι, ἀ. Σκερτσόζα, κ. Μαγεμένη Φλογέρα, κ. Ἀνεμώνη τοῦ Βουνοῦ, κ. Γαλάζιο Ἀστέρι, ἀ. Χρυσοθήρας, ἀ. Νίκη τοῦ Παιωνίου, κ.

Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς: φίλους της: *Ξενιτεμένο Πολιτάκι* (χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γνωριμία· ἔστειλα 7 ἐστρίδια· γράψε μου·) *Μαῖμοῦ τοῦ Κωλέττη* (πολὺ ἐξυπνε· οἱ γελοιογραφίες σου τώρα· πρέπει νὰ γυμναθῇς· καλὰ ἔχει·) *Μαγεμένο Ἀκρογιάλι* (χαίρω ποὺ ἔχεις κεθηγή·ρι μὰ τόσο θερμὴ φίλη μου· ναί, μὰ τὴ δόρηγία τῆς μπορεῖς νἀρχίσῃς νὰ γράφῃς καὶ γιὰ τὴ Σελίδα·) *Νέαν Φατσέα* (ἔστειλα· πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ γραμματάκι σου κι' ἐλπίζω νὰ μοῦ γράφῃς συχνά·) *Ἀταλάντην* (σ' εὐχαριστῶ πολὺ κιθῶς καὶ τἀβελφάκια· ἀλήθεια ἤταν πολὺ συγκινητικὸ τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τοῦ κ. Καμαρτινάκη·) *Φραγκίσσον* (γιατὶ ὄχι; σὰ χάρι σου εἶναι!) *Μαρίδα τοῦ Φαλήρου* (κάλλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ· πῆρες μαλίστα ἕνα φευδώνυμο, ποὺ μιὰ φορὰ, πρὸ ἐτῶν, γάλασε κόσμο στὸν κόκλο μας·) *Μελαχροινοῦλαν* (θὰ ἔλαβες βέβαια τὸ λοσόχρεος· ὄχι, ἡ φωτογραφία δὲν κάνει χρωματιστή·) *Κοσμᾶν Α. Γεροθανάσην* (χαίρω πολὺ γιὰ τὴν ἐπιστροφή σου·) *Γ. Ι. Σ.* (ὡς αὐτὴ τὴ στιγμὴ κανένα φύλλο δὲν ἔλαβα· εὐχαριστῶ καὶ ἀντεύχομαι·) *Πορφυρίδα* (παρέλειψα νἀπαντήσω σ' ἕνα πλιὸ σοῦ γράμμα, ἐξετάλεσα ὅμως τὶς παραγγελίες σου καὶ σ' εὐχαριστῶ πολύ· τώρα περιμένω νέω ερο·) *Εἰρήνην, Ν. Παπαδημητρίου* (πολὺ ὡραῖα αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις· δὲ θὰ πάρῃς

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅσοι δὲν ἐπέστρεψαν τὰ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου φυλλάδια, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐστάλησαν χωρὶς ν' ἀνανεώσουν τὴν συνδρομήν των, θεωροῦνται τώρα συνδρομηταί. Πρέπει λοιπὸν ἢ νὰ τὴν ἀνανεώσουν' ἢ νὰ στείλουν τὸ ἀντίτιμον τῶν φυλλαδίων, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν λάβει, μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ θὰ δηλώσουν ὅτι θέλουν νὰ διαγραφοῦν.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Κανόνια, Ἐλπίδα Δασκαλοπούλου, Κων Γρίλλιον, Μέγαν Ἀλέξανδρον, Ἀκρίταν, Νίναν Γ. Καλοχριστιανάκη, Αἰγυπτιακὸν Ἀστέρα κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλειψε μετὰ τὴν ***4 Ἰανουαρίου*** θὰ ἀπαντήσω σ' ὁ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ 242ου Δ αγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 5 Μαρτίου.

80. Λεξίγριφος

Μιὰ στενή σου συγγενής
Μὲ μικρούλι τρωκτικὸ
Σχηματίζουν παρευθὺς
Τῆς Ἠπείρου ποταμό.

Μικρεσκοπικὸς Γίγας

81. Λογοπαικτικὴ Συλλαβόγριφος

Μικρὴ νῆσο κατορθώνω
Νὰ τὴ γράψω μὲ ξὶ μόνο
Μὰ στὴν αἰτιατική, —
Κι' ἄξαφνα πολὺ σαστίζω
Ποὺ ἕνα κράτος ἀντικρύζω
Μέσα στὴν Ἀμερική.

Ξιφομάχος

82. Στοιχειοσυνόγριφος

Μιὰ πρόθεση . . . μεγάλη
Τὴν παροξυτονίζω,
Τὴν ἀποκεφαλίζω
Καὶ — ἄλλο τοῦτο πάλι! —
Σὰν ἀπὸ εὐγνωμοσύνη
Γλυκειὰ εὐωδία μοῦ δίνει.

Θαλασσοφαρχὴ

83. Μεταγραμματισμὸς

Ἀπὸ τὴ Γραμματική,
Θὰ τὸ πῆς ἢ θὰ τὸ γράψῃς
Ἂν ἀλλάξῃ κεφαλή,
Ὅ,τι θὲς μ' αὐτὸ θὰ ράψῃς.

Μαραμένη Γαζία

84. Ψαροκόκκαλον

* * * * *
* * * * *
* * * *
* * * *
* * * * * * * *
* * * * *
* * * *
* * * *
* * * *

Ν' ἀντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων ὥστε ν' ἀναγινώσκωνται κατὰ σειράν: ρῆμα ποὺ τὸ . . . κάμνουν συνήθως τὰ μικρὰ παιδιά· μέρος τῆς λεπίδος ξίφους· διασκεδαστικὴ σωματικία· τραπουλόχαρτον· μυστήριον· ἐπίρρημα σύνθετον· σημεῖον τῆς σφαίρας· ὁρυκτόν.

Ζακυνθινὸ Μενεξεδάκι

85. Ἐπιγραφὴ

Ω
Τ
Ν Ι Υ Κ Α
Ο
Τ
Ν
Ε

Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις.

Ἀλπινιστὴς

86-88. Λογοπαίγνια

1.—Ποία πόλις τῆς Γερμανίας πρέπει νὰ ἔχῃ βασιλέα;

2.—Ποία πόλις τῆς Θρᾴκης πρέπει νὰ ψάλλεται;

3.—Ποῖον ἑλληνικὸν πέλαγος ἔχει τὰ περισσότερα ἄνθη;

Νικηφόρος

89. Ποικίλη Ἀκροστιχίς

Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῆς τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ οὕτω καθεξῆς, σχηματίζουν ὄρος τῆς Ἑλλάδος:

1, Σύγχρονος; Ἕλλην ποιητής; 2, Στρατηγὸς Ἀθηναῖος· 3, Βασιλεὺς τῆς Κρήτης· 4, Νῆσος τῆς Ἰταλίας· 5, Ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς· 6, Θηρίον.

Ἐξυπνη Γατούλα

90. Γρῖφος

[illegible]

Ἀμαρυλλις

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

91. Mots Carrés

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Horizontalemet et verticalement: Grande capitale d'Europe; ce qui a un goût aigre; pargatif; bête, intelligent; sentier.

Κόκκινη Μιφαμπέλ

92. Sans Consonnes

(eu - au - a - ue - aai

Ἐξῶν **Π. Μανιατόπουλος**

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 48

633. Χελιδὼν (χέλι, Δών.)—634. Ἀγελάς - Ἑλλάς.—635. Κλεῖσ - Κλειώ.—636. Μινως-Σίμων. 637.—ΑΒΥΔΟΣ 638 - 639. 1. Μῆλος, μύλος, Ἠύλος, ΒΟΛΟΣ πόλος, πόρος, Ἠάρος. 2. Ἔθος, ξῖλος, μέλος, μένος, ΥΛΑΣ μόνος, τόνος, τόμος, νόμος.—640 - 642. 1. Μὲ τὴν Καβάλλα. 2. Εἰς τὰς Σέρρας (σέρραι = θερμοκήπια.) 3. Εἰς τὸ Γαλαξίδι (γαλα, ξύδι).—643. ΦΑΣ-ΔΚΜΖ, ΙΟΥ - ΟΙΑΕ= ***Φίλους δοκίμαζε.*** (Φίλων, ΑΟύθηρος, ΣΥρος, ΔΟύναβις, ΚΙρλη, ΜΑνασσῆς, ΖΕῆξις.) - 644. Τὸ μάτι τοῦ νοικοκύρη τρέφει τάλογο.—645. ***Τὸ ἔτος ἀποτελεῖται ἀπὸ 52 ἑβδομάδας.*** (τοετ, ὅς, ἀπὸ τε λι, τς ἀπὸ 52 ἑβδομαδας.) 646. Virgile-argile.—647-649. 1, Ὀβολὸς (eau, vol, os. 2, Σελίνιον sel, y, ni, on.) 3, λίρα (lire; à.)

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1873-1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25,*** ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄρραφος δρ. ***80*** καὶ ραμμένος δρ. ***85.*** Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 4 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὲς στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ΚΘ' — 84/

Κόρη τοῦ Ταρζάν, εὐτυχὲς τὸ Νέον ἔτος. **ΠΑΝΔΩΡΑ**

/ΚΘ' — 85/

Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ καὶ ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους-ες. Γράψτε; Ἀνίδα Καλαποθίδου, Γενικὸν Μητρῶον, Σταδίου 16. **Μὴ μου Ἄπτου**

/ΚΘ' — 86/

Φωφώκα μας, γιὰ τὴ γιορτή σου σοῦ στέλνομε χίλιες εὐχές.

Αἰμιλία, Αἰκατερίνη, Ἀλέκα

/ΚΘ' — 87/

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΝΙΚΗ» ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

Κατερχόμενοι στὸ Δημοψήφισμα μὲ τὸ ὑπέροχον ψευδώνυμον

«ΝΙΚΗ - ΔΟΞΑ»

Ζητοῦμεν τὴν ὑποστήριξιν πάντων. Παρόραμα. (ΚΘ' — 19) γράφε Κατεχάκη 60.—Ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλάς. Δ σις;

/ΚΘ' — 88/

Στὸ Διαπλασόκοσμο εὐχομαι τὸν Νέο χρόνο εὐτυχισμένο, ἰδιαιτέρως στὸ Ξυνοπούλι, Κουκλα τοῦ Χωρισοῦ, Πούλια, Λάουρα, Λαίδη Γουΐνχαμ, Αἰαντα, καὶ **Γόρδιο Δεσμό.**

Γόρδιε Δεσμέ, ἀφοῦ ἀλληλογραφεῖς καὶ μὲ χαρίσια, γιατί δὲν ἀπαντᾶς;

Σκερτόζα

/ΚΘ' — 89/

Πρωτομαΐνοντας στὸ Διαπλασόκοσμο χαιρετῶ ὅλους ες, ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ μὲ ὅλους-ες. Ἀ σίς μου: Ἀνίδα Χρυσάνθη Ἀποστολίδου (δι' Ἐκάβην). Ξάνθη.

Ἑκάβη

/ΚΘ' — 90

Ἀνδαλουσία, Ἀνεμώνη τοῦ Θεοῦ, τί πάθατε, καλέ, καὶ δὲν μοῦ γράφετε; Νὰ περιμένω ἀκόμη;

Ξυπνοπούλι

/ΚΘ' — 91/

Ξιφομάχε! Πῶς τὰ περνᾶς μοναχός σου στὴν ἄψυχη Κηφισιά; Σὲ γνωρίζομε. Σὺ μᾶς γνωρίζεις; Εἶμαστε τό:

Τρεῖς καὶ μισὴ καὶ Τέσσερις παρὰ τέταρτο

/ΚΘ' — 92/

Ἀρης Ἀνίκητος, Ὠρίων Αὐγερινός, καὶ Μαγεμένο Βασιλόπουλο εἶσαι εἷς καὶ ὁ αὐτός: Ὁ Ζερβός: Ζήτω!! Ποιός τἀποκάλυψε, καλέ, τὸ μικρούλικο; Ποιός ἄλλος ἀπ' τό:

Ξυπνοπούλι καὶ Πεταχτούλα

/ΚΘ' — 93/

Στὴν Μένια-Λίζα: Συγχαίρω γιὰ τοὺς στίχους πὰς τοὺς ἐμπνευσμένους, τοὺς αἰσθηματικοὺς καὶ τοὺς χαριτωμένους.

Ἔρση Σαράτση

/ΚΘ' — 94/

ΒΟΛΙΩΤΙΚΗ ΤΡΕΛΟΠΑΡΕΑ

Ἐξελέγησαν διὰ τὸ 1929:

Πρόεδρος: ΤΕΤΡΑΠΕΡΑΤΗ
Ἀντιπρόεδρος: ΤΡΕΛΟΚΟΡΙΤΣΟ
Γραμματεὺς: ΙΖΟΛΔΗ
Ταμίας: ΛΑΟΥΡΑ

ΤΜΗΜΑΤΑ: Ξεσκαθώματος; Ξυπνοπούλι. Διαγωνισμῶν: Ἀλαφροΐσκιος. Ἀποκαλύψεων: Μήδεια. Ἀντιπροσωπῶν: Ρέα. Δημοψηφίσμ. Ἠλιοστάλαχτος.

ΜΕΛΗ: Γιολα, Ζιζάνιο, Βολιωτοπούλα, Μαύρη Γάτα, Πηλιορείτισσα, Κεφέσι, Πούλια.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ: Ἀθηνῶν: Κυδίστρα, Χαλκίδος: Ἀβαντίς, Λαρισσαίας: Φίλλαβλος, Θεσσαλονίκης: Δάμων, Μυτιλήνης: Γαζία, Ἡρακλείου: Ἀλαφροΐσκιος, Δηλουρίου: Σκερτόζα, Λευκωσίας: Ἀλαχρεινὴ τοῦ Σκέττιν, Θειὰ Ἐδιθ, Ἀμερικῆς: Ἀστὴρ τοῦ Αἰγαίου.

Ἀντιπροσωπεῖαι:

Στὸ Δημοψήφισμα ἐλπίζομε νὰ ψηφίσετε τὰ ὀμορφότατα ψευδώνυμα:

ΟΝΕΙΡΟΠΛΑΣΤΡΑ
ΤΕΤΡΑΠΕΡΑΤΗ
ΤΡΕΛΟΚΟΡΙΤΣΟ

Δημοψηφισμάτος: ΗΛΙΟΣΤΑΛΑΧΤΟΣ

«Ὀλύμπιοι Θεοί», μήπως ἐπειδὴ κάθεστε πάνω στὸν Ὄλυμπο, κατάλαβαν τόσο χαμηλὰ ἐπιπεδα; **Κάρμεν Σίλβα**, γειά σου. Τιγράν, χά, χά! Δ/σις Σοῦλα, Ἰωάννα Παπαλαφείρη, Βόλον.

ΠΡΟΣΕΧΟΣ ΜΕΓΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

/ΚΘ' — 95/

Μαγεμένο Βασιλόπουλο, γιατί, δάκι μου, σοῦ φαίνεται ζωτικό ἐ... εἶμαι ἀθλήτρια; **Ξυπνοπούλι**

/ΚΘ' — 96/

Εὔχομαι στὰ Διαπλασόπουλα εὐτυχισμένο τὸν καινούργιο χρόνο. **ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ**

Ὑποψήφιος Δημοψηφίσμ...

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ"
ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΡΠΝΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ
ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ἀπὸ τοὺς ἐν παρενθέσει ἀριθμοὺς ὁ πρῶτος εἶναι τὰ ταχυδρομικὰ τοῦ Ἐσωτερικοῦ καὶ ὁ δεύτερος τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ὁ Ἄγγελος τῆς Ἀγάπης (μὲ 60 εἰκόνας) δρ. 35 (10 καὶ 12).

Ἡ Ἀδελφούλα μου, μυθιστόρημα Γρ. Ξενοπούλου (μὲ 60 εἰκόνας) δρ. 20. (5,50 καὶ 7,50).

Ἀπὸ τὴν παιδικήν μου ζωήν (Μικρὰ διηγήματα) καὶ ***Οἱ δολοφόνοι*** Μονόπρακτος Κωμῳδία) ὑπὸ Γιάννη Χιδίρογλου, δρ. 5 (1 καὶ 2).

Ἡ Ἐπιτυχία εἰς τὴν ζωήν ὑπὸ Ἀγγέλου Κασιγόνη, δρ. 8. (1 καὶ 2).

Τὸ Θῦμα τοῦ Φθόνου, (μὲ 20 εἰκόνας) δρ. 30. (6 καὶ 9).

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό Δημοτικὰ Παραμύθια, Τόμος Α'. Συλλογὴ Γεωργίας Τσαγγούλη. Ἄδετο δρ. 40. Δεμένο δρ. 50. (9,50 καὶ 11,50).

Παιδικὸν Θέατρον, Γρ. Ξενοπούλου, δι' ἑορτὰς Σχολείων καὶ Οἰκογενειῶν, Α' Τόμος δρ. 17. (5,50 καὶ 7,50). Β' Τόμος δρ. 17. (5,50 καὶ 7,50).

Παιδικὸν Πνεῦμα, (Τομίδιον, Γ') δρ. 5, (1 καὶ 2).

Πρόας ὁ Νικίου, (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 30. (7 καὶ 9,50).

Ὁ Πυρειοπώλης, (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 30. (6 καὶ 9,50).

Ὑπὲρ Πατρίδος, (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 30. (7 καὶ 9,50).

Ὁ Φῶτης, ἐμμετρον διήγημα δρ. 7. (3,50 καὶ 5,50).

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι